

Article Info/Makale Bilgisi

✓Received/Geliş:18.07.2022 ✓Accepted/Kabul:10.09.2022

DOI:10.30794/pausbed.1145134

Research Article/Araştırma Makalesi

Buzlukçu, C. ve Curkan, S. C. (2022). "Düzensiz Göçün Tatil Destinasyonu Üzerindeki Etkilerini Belirlemeye Yönelik Nitel Bir Araştırma", *Pamukkale Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2022 Sayı 53: Özel sayı 2, Denizli, ss. Ö277-Ö298.

DÜZENSİZ GÖÇÜN TATİL DESTİNASYONU ÜZERİNDEKİ ETKİLERİNİ BELİRLEMeye YÖNELİK NİTEL BİR ARAŞTIRMA*

Cemali BUZLUKÇU**, Samet Can CURKAN***

Öz

Düzensiz göçmen problemi Türkiye başta olmak üzere tüm dünya üzerinde önemli bir konu haline gelmiştir. Ülke ekonomisi, sosyo-kültürel yapı ve diğer birçok faktör üzerinde etkili olan düzensiz göçmenlerin turizm hareketi üzerinde de farklı etkileri bulunmaktadır. Bu çalışma düzensiz göçün tatil destinasyonu üzerindeki etkilerini belirlemeye yönelik, nitel yöntem kullanılarak yapılmıştır. Çalışma kapsamında İzmir'in Çeşme bölgesinde tatil yapmış 12 katılımcıya sorular yöneltilmiştir. Yanıtlar (ses kayıtları) çözümlenerek kodlar, kategoriler ve temalar ortaya çıkarılmıştır. Çalışmada beş farklı tema ortaya çıkmıştır. Bulgular genel olarak değerlendirildiğinde düzensiz göç hareketinin tatil destinasyonu üzerinde olumsuz sonuçlara sebep olduğu görülmektedir. En yoğun kodlanan boyutlar; güvenlik kaygısı ve endişe, kontrol ve denetim yoksunluğu, sosyal ve kültürel yapıda yaşanabilecek bozulmalar, huzursuzluk/taciz, sosyo-kültürel ve siyasi çatışmalardır. Çalışmanın sonuçları doğrultusunda çeşitli öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: *Düzensiz göç, Düzensiz göçmen, Göç ve turizm, Tatil yeri seçimi.*

A QUALITATIVE STUDY ON IDENTIFYING THE IMPACTS OF IRREGULAR MIGRATION ON HOLIDAY DESTINATION

Abstract

Irregular migration has become a prominent issue around the world, particularly in Turkey. Irregular migrants, who have an impact on the country's economy, socio-cultural environment, and many other factors, have also different effects on the tourism industry. This study was conducted using a qualitative method to determine the effects of irregular migration on the holiday destination. Certain questions, within the scope of the study, were asked to 12 participants who have had a holiday in Cesme, Izmir. Responses (audio recordings) were decoded to reveal codes, categories, and themes. Five different themes were identified in this study. According to the findings of this study, it was concluded that irregular migration has negative impacts on the holiday destination. The most frequent coded dimensions are security concerns and anxiety, lack of control and supervision, deterioration in socio-cultural environment, unrest or harassment, and socio-cultural and political conflicts. A number of recommendations were made in line with the results of the study.

Keywords: *Irregular migration, Irregular migrants, Migration and tourism, Holiday destination choice.*

*Bu çalışma Balıkesir Üniversitesi Rektörlüğü Bilimsel Araştırma Projeleri Koordinasyon Birimi tarafından BAP 2021/076 kodlu proje ile desteklenmiştir. 20-21 Mayıs 2022 tarihinde Pamukkale Üniversitesi Turizm Fakültesi tarafından gerçekleştirilen Sürdürülebilir Termal Turizm Kongresi'nde özet bildiri olarak sunulmuştur.

**Arş. Gör. Dr., Balıkesir Üniversitesi, Turizm Fakültesi, Turizm İşletmeciliği Bölümü, BALIKESİR.
e-posta: cemalibuzlukcu@balikesir.edu.tr, (<https://orcid.org/0000-0001-6207-5735>)

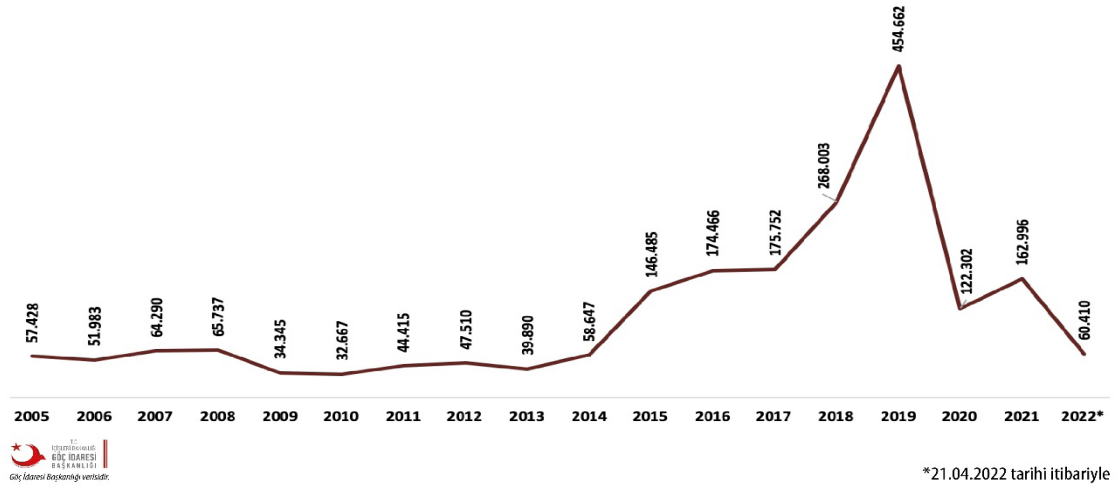
*** Arş. Gör. Dr., Ege Üniversitesi, Çeşme Turizm Fakültesi, Turizm İşletmeciliği Bölümü, E.Ü. Çeşme Turizm Fakültesi Üniversite Mahallesi Dalayan/Çeşme/İzmir, samet.can.curkan@ege.edu.tr, (<https://orcid.org/0000-0002-7245-4103>)

1. GİRİŞ

Göç yapısı gereği insanlık için oldukça önemli bir olgudur. Göç olgusuna ait çeşitli tanımlamalar mevcuttur. Genel anlamda göç, insanlık var olduğu sürece gerçekleştirilecek yer değiştirme eylemi olarak nitelendirilebilir (Vargas-Lundius, Lanly, Villarreal, Osorio, 2008). Düzensiz göç, düzenli göçün tam aksine bir zorunluluğa bağlıdır. Düzensiz göç bünyesinde; gidilecek (hedef), geçilecek (transit) ve kaynak (terkedilen) ülke olarak üç farklı unsuru barındırmaktadır (Rittersberger-Tılıç, 2015). Türkiye Cumhuriyeti İç İşleri Bakanlığı Göç İdaresi Başkanlığı tarafından yapılan tanıma göre düzensiz göç; “bir ülkeye yasadışı giriş yapmak, bir ülkede yasadışı şekilde kalmak veya yasal yollarla girip yasal süresi içerisinde çıkmamak” anlamına gelmektedir (Göç İdaresi Başkanlığı, 2022). Birleşmiş Milletler Uluslararası Göç Örgütü’nün tanımına göre düzensiz göç, kişilerin menşe, transit veya varış devletine giriş veya çıkışlarını düzenleyen kanunlar, yönetmelikler veya uluslararası anlaşmalar dışında gerçekleşen hareketlerdir. Örgüt, düzensiz göçün evrensel olarak kabul edilmiş bir tanımı olmadığını, terimin genellikle normal göç kanallarının dışına çıkan kişileri tanımlamak için kullanıldığını ve ayrıca, düzensiz göç kanallarını kullanmaktan başka seçeneği olmayan göçmen kategorileri arasındaki mülteciler, insan ticareti mağdurları veya refakatsiz göçmen çocukların da bu tanımda yer alabileceğini belirtmektedir (Uluslararası Göç Örgütü, 2022).

Türkiye’ye yönelik göçlerde dört temel yabancı akışı olduğu ifade edilmektedir, bunlar; çalışma amaçlı düzensiz göçmenler, transit göçmenler, sığınmacılar ve mülteciler ile düzenli göçmenlerdir (İçduygu ve Kirişçi, 2009). İlk üç grup çoğu zaman birlikte anılmakta ve göçmenlerin farklı koşullara ve fırsatlara bağlı olarak bir statüden diğerine doğru sürüklenebilmesi sebebiyle genellikle “düzensiz göçmenler” olarak tanımlanmaktadır. Düzensiz göçün doğası gereği konu ile ilgili istatistiklerin tutulması zorlaşmaktadır. Buna rağmen Göç İdaresi Başkanlığı’nın raporlarında ve internet sitesinde yayımlanan istatistiklerde Türkiye’de yakalanan düzensiz göçmen sayıları yer almaktadır. Bu sayılara Şekil 1’de yer verilmiştir.

YILLARA GÖRE YAKALANAN DÜZENSİZ GÖÇMEN SAYISI

Şekil 1: Yıllara Göre Türkiye’de Yakalanan Düzensiz Göçmen Sayısı (21.04.2022 tarihi itibarıyla)

(Kaynak: Göç İdaresi Başkanlığı, 2022a)

Şekil 1’e göre, 2014 yılından itibaren Türkiye’de yakalanan düzensiz göçmen sayısında ciddi artışlar yaşandığı görülmektedir. 2019 yılında ise 454.662 kişiyle son 15 yılın en yüksek rakamına ulaşılmıştır. Türkiye’de yakalanan düzensiz göçmenlerin milliyetleri incelendiğinde ise ilk sırada Afganistan ve ikinci sırada Suriye uyruklu kişilerin olduğu anlaşılmaktadır (Göç İdaresi Başkanlığı, 2022b). Suriye’de meydana gelen iç karışıklık ve savaş sebebiyle 2011 yılından sonra ülkesini terk edip Türkiye’ye göçen Suriyeli düzensiz göçmenler, haklarında çıkarılan “Geçici Koruma Yönetmeliği” sayesinde farklı bir statüde değerlendirilip düzensiz göçmen statüsü dışına çıkarılmıştır (Topal, 2015). Türkiye’de bulunan ve geçici koruma kapsamında olan Suriyeli sayısının 24 Mart 2022 tarihi

itibarıyla toplam 3 milyon 754 bin 591 kişi olduğu ifade edilmektedir (Göç İdaresi Başkanlığı, 2022c). Suriye’den Türkiye’ye doğru yaşanan bu göçler her ne kadar düzensiz göç kapsamında değerlendirilmemiş olsa da, ülke içerisinde birçok ekonomik ve sosyal etkiler yarattığı söylenebilir (Kaypak ve Bimay, 2016; Doğan, 2017).

Turizm, çok yönlü bir sektör olmasından dolayı birçok faktörden kolayca etkilenmektedir. Özellikle son yıllarda oldukça önemli bir konu haline gelen göç olgusu ve düzensiz göçmenlerin, esnek bir yapıya sahip olan turizm talebini etkileyebileceği düşünülmektedir. Bundan dolayı son zamanlarda turizm açısından araştırılması gereken konuların başında göç olgusu vardır. Türkiye’nin komşu ülkelerinde yaşanan iç karışıklıklar ve savaşlar, birçok düzensiz göçmenin ülke sınırları içerisine girmesine sebep olmuştur. Türkiye, kimi zaman Avrupa’ya farklı sebeplerden göç etmek isteyen insanlar açısından bir köprü, kimi zaman da ülkesinden göçe zorlanmış kişiler için sığınılacak bir ülke konumundadır. Türkiye sınırlarından Avrupa’ya yasadışı bir şekilde göç etmek isteyenlerin göç rotaları genellikle turizm hareketlerinin yoğun olduğu Ege ve Akdeniz kıyılarında gerçekleşmekte ve yaşanan düzensiz göçmen sorununun bölgeye olan turistik talebi olumsuz yönde etkileyeceği düşünülmektedir. Buradan hareketle, çalışmada, Türkiye’nin önemli turizm destinasyonlarından biri olan Çeşme bölgesinde yaşanan düzensiz göç hareketinin turistlerin tatil yeri seçimine etkisini belirlemek amaçlanmıştır.

2. LİTERATÜR

İlgili alanyazın incelendiğinde göçün bir destinasyonun turizm gelişimi üzerindeki olumlu ve olumsuz etkilerini analiz eden, göç ve turizm arasındaki ilişkiyi inceleyen araştırmalara rastlamak mümkündür (Cortes, 2004; Li, 2008; Moufakkir, 2014; Simpson, Simpson, & Cruz- Milan, 2016). Turizm ve göç üzerine yapılan bu araştırmaların da gösterdiği gibi, konu ile ilgili iki farklı görüş bulunmaktadır. Bir yanda göç ve turizmin ev sahibi toplumun kültürel bütünlüğünü ve çevresel zenginliğini bozduğu ve yok ettiğine dair bir inanç varken (Fisher, 1990), diğer yanda hem turizmin hem de göçün önemli ekonomik faydalar sunduğu belirtilmektedir (Russell, 2003). Göçün önemli ekonomik faydalar sunduğunu belirten çalışmaları bir adım öteye taşıyarak, küresel göç ağları sayesinde menşe ülkelere yönelik turizm hareketlerinin olumlu yönde etkilendiğini ileri süren çalışmalar da mevcuttur (Djelti, Guellil, Ahmed, 2020). Küresel göç ağları, öncü göçmenler sayesinde göç veren ve alan toplamları birbirine bağlayan bir altyapı oluşturmakta ve bu bağlantı göç veren toplumdaki diğer bireylere göçme olanağı sağlamaktadır. Yeni göç dalgaları, kurulmuş olan bu ağı harekete geçirir ve sonradan göç edenler daha önce göçenlerin deneyimlerinden faydalanır (Çağlayan, 2006: 85). Araştırmalar, küresel ağların göç gönderen bölgeden gelen akışların büyüklüğünü ve yönünü ve göçmenlerin varış noktasındaki uyum süreçlerini etkilediğini göstermektedir (Garip & Asad, 2015). Bu görüşe göre, göç ağlarının göçmenlerin varış noktalarında olumlu ilişkiler geliştirmesini sağladığı ve bu ilişkiler sayesinde göç veren ülkelere yönelik turizm çekiciliği oluşabileceği belirtilmektedir. Bununla birlikte Moufakkir’in (2014), Hollanda vatandaşlarının Hollanda’daki Faslı göçmenlere yönelik tutumu ve bunun Fas’a seyahat etme niyetleri üzerindeki etkisine ilişkin yaptığı araştırmada, birçok yerlinin göçmenlerin güvensiz bir atmosfer oluşturduğu, sorun yarattığı ve onları suçlu olarak gördükleri ortaya çıkarılmış ve göçmenler hakkında daha olumsuz algıya sahip olan yerlilerin, göçmenlerin menşe ülkelerini turizm amaçlı ziyaret etme olasılıklarının daha düşük olduğu tespit edilmiştir.

Düzensiz göç ve turizm konulu çalışmalarda göç eden bireylerin turizm sektöründe istihdamı ve bunun sektör üzerine etkilerine odaklanan çalışmalara rastlamak mümkündür (Gökmen, 2011; Özgür ve Deniz, 2014; Göksu ve Atik, 2016; Gökmen, 2018). Örneğin; Göksu ve Atik (2016), Akdeniz’de yaşanan düzensiz göçmen sorununun küçük ve orta ölçekli günübirlik deniz turizmi hizmeti veren gezi tekneleri üzerine olan etkilerini incelemiştir. Akdeniz’deki yasa dışı faaliyetlerin, Türkiye deniz turizmini olumsuz etkilediği, bu açıdan telafisi mümkün olmayan kayıplara neden olabileceği ortaya konulmuştur. Yunanistan’a bağlı iki adada (Sakız ve Lesbos) düzensiz göçmenlerin adaya girişinin ve varlığının turizm paydaşları gözünden etkileri araştırılmıştır. Çalışmanın sonuçlarına göre düzensiz göçmenlerin varlığı; ekonomik, sosyal yaşam, adalar ve Yunanistan’ın genelinde turizm üzerinde olumsuz etkilere sebep olmaktadır (Tsartas vs., 2019). Sönmez ve Graefe (1998)’nin de belirttiği gibi, terörizm ve siyasi istikrarsızlık gibi olaylar hakkında medyada çıkan haberler, sosyal etkileşim veya ağızdan ağıza iletişim sebebiyle bir destinasyona yönelik güvenlik algısını etkileyebilmektedir. Göçün bir destinasyon üzerinde yarattığı kriz durumu da benzer etkiler yaratabilmektedir. Zenker vd. (2019) tarafından yapılan çalışmada düzensiz göçmen krizinin turistlerin karar verme yapısı üzerindeki etkileri araştırılmıştır. Avusturya, Almanya, Birleşik Krallık ve Amerika Birleşik Devletlerinden rastgele seçilen 2612 kişi ile yapılan çalışmanın temel sonuçlarından bir tanesi,

kriz dönemlerinde bir destinasyonun seçimini etkileyen en önemli belirleyici, algılanan güvenlik faktörüdür. Ayrıca çalışmada göçmen krizinin, bir bölgede ziyaretçilerin samimi, yardımsever, hoşgörülü ve misafirperver bir biçimde karşılanmasını vurgulayan, algılanan açıklığı önemli ölçüde düşürdüğü ortaya konulmuştur (Zenker vd., 2019).

3. YÖNTEM

Bu araştırma son yıllarda Türkiye’de çok sık görülen düzensiz göçmen hareketinin turizme etkilerini ölçmeye yönelik yapılmıştır. Bu durum araştırmacıları konu hakkında çalışmaya iten en temel motivasyondur. Bu motivasyondan hareketle İzmir’in Çeşme ilçesinde tatil yapmış yerli turistler üzerinde nitel bir araştırma gerçekleştirilmiştir. Çalışmanın temel amacı düzensiz göç hareketinin destinasyonlar üzerindeki etkilerini belirlemektir. Turizm ve göç konulu yapılan önceki çalışmalar ağırlıklı olarak nicel yöntemler kullanılarak yapıldığından nitel yöntem kullanılarak yapılan bu araştırmanın farklı boyutlar ortaya koyması hedeflenmektedir. Çalışmanın nitel yöntem kullanılarak yapılmasının temel nedeni, nitel yöntemlerle yapılan çalışmaların aynı durum ile ilgili farklı bakış açılarına göre farklı doğrular ortaya koymasıdır. Çalışma bu yönüyle literatüre konuyla ilgili farklı boyutlar kazandıracaktır. Çalışmanın çıktılarının literatüre katkısının yanında, turizmle ilgili kurum, kuruluş, STK, işletme gibi örgütlere destinasyon planlamasında yardımcı olması hedeflenmektedir.

Düzensiz göç hareketinin turizm destinasyonları üzerindeki etkisini belirlemeye yönelik yapılan bu çalışma nitel yöntem kullanılarak yapılmıştır. Bir durum hakkında derinlemesine anlayış sunmak adına araştırma deseni bütüncül tek durum deseni olarak seçilmiştir. Araştırma amacına ulaşmak için seçilen kişiler kartopu örneklem yöntemiyle belirlenmiştir. Sahadan elde edilen veriler yazıya aktarıldıktan sonra MAXQDA programı aracılığıyla kodlar oluşturulmuş ve bu kodlar temalar altında toplanarak tematik analiz yapılmıştır. Çalışmanın sınırlılıkları verilerin tek bir turizm destinasyonundan (Çeşme) toplanması, zaman, maliyet ve Pandemi nedeniyle insanların uzun süreli görüşmelerden kaçınmasıdır.

Çalışma kapsamında katılımcılara yöneltilecek soru formu ilgili literatürün incelenmesi sonucu oluşturulmuştur. Soru formunun güvenilirlik ve geçerliliğinin sağlanması için hazırlanan görüşme formu konuyla ilgili uluslararası alanda çalışmaları olan iki araştırmacıya gönderilmiştir. Gelen yanıtlar dikkate alınarak görüşme formunun son hali oluşturulmuştur.

Bu çalışmada veri toplama aşamasında görüşme yönteminden faydalanılmıştır. Araştırma konusu bağlamında Çeşme’de tatil pratiği gelişen ve göçmenlerle belirli bir deneyime sahip kişiler araştırmanın birimini oluşturmaktadır. Katılımcılar telefonla aranarak uygun bir tarih ve saat belirlenmiştir. Ardından belirlenen gün ve saatte araştırma kapsamında hazırlanan sorular katılımcının da izni alınarak ses kaydı alınması suretiyle katılımcıya yöneltilmiş ve veriler bu şekilde toplanmıştır. Katılımcılara 8 adet soru sorulması planlanmıştır. Derinlemesine bir anlayış geliştirmek istendiği için görüşme esnasında ekstra sorularda yönetilmiştir. Sorular katılımcıların 1 yıl içerisindeki tatil yoğunluklarını, destinasyon seçimlerini etkileyen faktörleri, düzensiz göç hakkındaki düşüncelerini ve son olarak Çeşme’deki göç hareketliliğine bakış açılarını ortaya çıkarmayı hedeflemiştir. Çalışma kapsamında araştırmaya dahil edilmesi uygun bulunan 12 katılımcıya ait veriler Maxqda 2022 nitel araştırma programı kullanılarak analiz edilmiştir.

4. BULGULAR

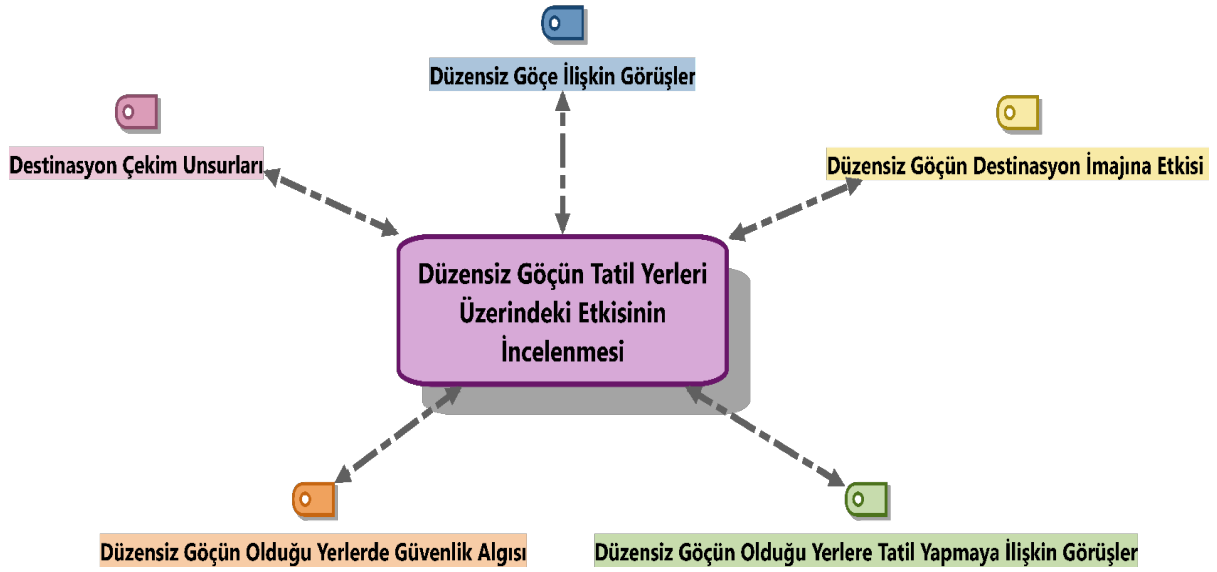
Araştırma problemine açıklık getirmesi adına yapılan görüşmelerden elde edilen bulgular bu başlık altında sunulmuştur. Çalışmaya katılan katılımcılar K1’den K12’ye kadar kodlanmıştır. Katılımcılara ait bilgiler Tablo 1’de sunulmuştur.

Tablo 1. Katılımcı Profili

Belge Adı	Cinsiyet	Yaş	Eğitim Durumu	Medeni Durum	Meslek	İkamet Edilen Yer	Tatile Gitme Yoğunluğu	Çeşme'de Bulunma Süresi
K1	Erkek	25	Lisans Mezunu	Bekar	Mimar	Muğla	Her Yıl	Her Yıl 1-2 Hafta
K2	Kadın	24	Lisans ve Lisansüstü	Bekar	Çalışmıyor	İzmir	Her Yıl	Her Yıl 3 Ay
K3	Erkek	26	Lisans Mezunu	Bekar	Reklam Yazarı	İzmir	Her Yıl	Her Yıl 1-2 Hafta
K4	Kadın	24	Lisans ve Lisansüstü	Bekar	Çalışmıyor	İzmir	Her Yıl	Her Yıl 1-2 Hafta
K5	Kadın	24	Lisans Mezunu	Bekar	Editör	İstanbul	Her Yıl	Her Yıl 1-2 Hafta
K6	Kadın	29	Lisans Mezunu	Evli	İnsan Kaynakları	İzmir	Her Yıl	Her Yıl 1-2 Hafta
K7	Erkek	25	Lisans Mezunu	Bekar	Dalış ve Can Kurtaran Eğitmeni	Kocaeli	Her Yıl	Her Yıl 2-3 Hafta
K8	Erkek	65	Lise Mezunu	Evli	Emekli	İzmir	Her Yıl	Her Yıl 1-2 Hafta
K9	Kadın	26	Lisans Mezunu	Bekar	Avukat	İstanbul	Her Yıl	Her Yıl 3-4 Gün
K10	Erkek	23	Lisans ve Lisansüstü	Bekar	Çalışmıyor	İzmir	Her Yıl	Her Yıl 3 Ay
K11	Erkek	25	Lisans Mezunu	Bekar	Ses Mühendisi	İzmir	Her Yıl	Her Yıl 1-2 Hafta
K12	Erkek	24	Lisans ve Lisansüstü	Bekar	Çalışmıyor	İzmir	Her Yıl	Her Yıl 2-3 Hafta

Araştırmaya katılanlar ağırlıklı olarak erkek, 20-65 yaş aralığında, en az lise mezunu, çoğunluğu bekar. Katılımcılar yoğunlukla İzmir'de ikamet etmektedir.

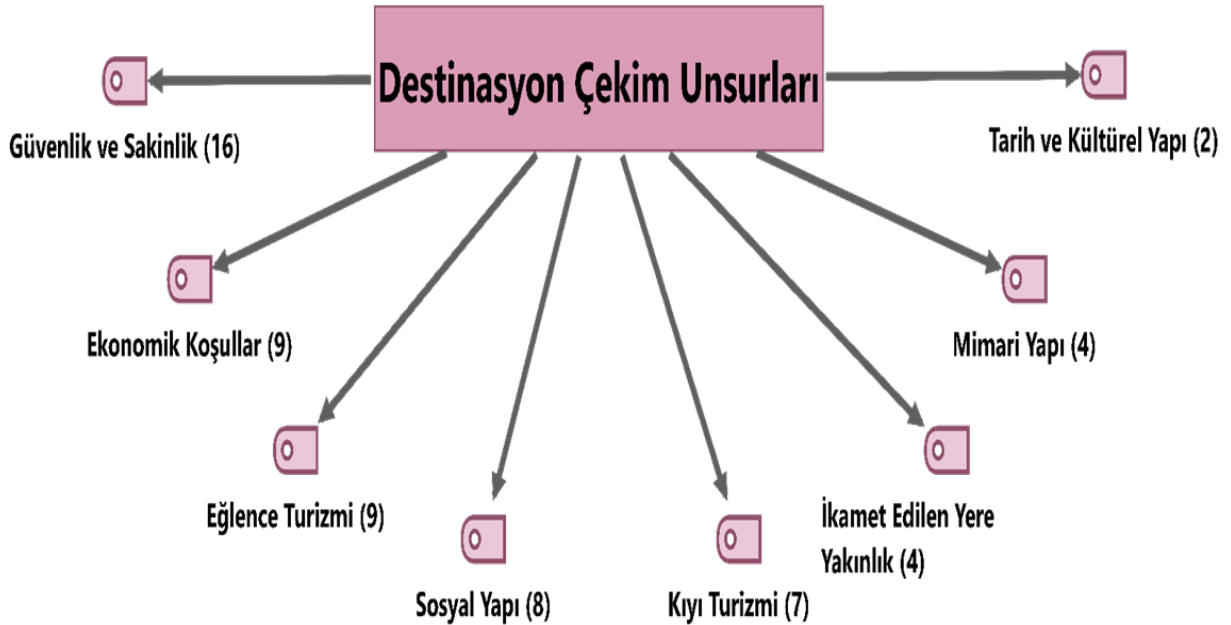
Çalışma Şekil 2'de görüldüğü üzere 5 tema altında toplanmıştır. Bunlar, destinasyon çekim unsurları, düzensiz göçe ilişkin görüşler, düzensiz göçün destinasyon imajına etkisi, düzensiz göçün olduğu yerlere tatil yapmaya ilişkin görüşler ve düzensiz göçün olduğu yerlerde güvenlik algısıdır. Veri analizi sahadan elde edilen veriler ışığında üzerinde çalışılan durumu keşfetmektir. Bu çalışmada analiz süreci üç aşama ile gerçekleşmiştir. İlk aşama "verilerin azaltılması" aşamasıdır. Bu aşamada görüşmelerden elde edilen veriler incelendikten sonra en küçük boyutlara, kodlara ayrılmıştır. Daha sonra bu kodlar görüşme soruları bağlamında oluşturulmuş olan temalar altında toplanmıştır. Temalar ve kodlar açıkça tanımlanıp, isimlendirildikten sonra ikinci aşama olan "verilerin görselleştirilmesi" süreci gelmektedir. Bu aşamada verileri görselleştirme yoluyla daha anlaşılır hale getirmek hedeflenmiştir. Veri analiz sürecinin son aşaması "sonuca ulaşma" aşamasıdır. Bu aşamada veriler araştırma sorusu ile ilişkili bir şekilde analiz edilerek raporlanmıştır. Ayrıca bu aşamada görüşmelerden elde edilen çarpıcı alıntılara yer verilmiştir.

Şekil 2. Düzensiz Göçün Tatil Destinasyonu Üzerindeki Etkisinin İncelenmesi Konusuna Ait Temalar Gösterimi

4.1. Destinasyon Çekim Unsurları

Araştırmanın birinci teması olan destinasyon çekim unsurları temasına ait kod alt kod modeli Şekil 3'de görülmektedir. Destinasyon çekim unsurları teması 8 kod altında incelenmiştir. Katılımcı ifadeleri doğrultusunda oluşturulan kodlar; güvenlik ve sakinlik, ekonomik koşullar, eğlence turizmi, kıyı turizmi, sosyal yapı, ikamet edilen yere yakınlık, mimari yapı ve tarih ve kültürel yapıdır.

Şekil 3. Destinasyon Çekim Unsurları Temasına Ait Hiyerarşik Kod Alt Kod Modeli

Katılımcılar tarafından yoğun olarak ifade edilen kod güvenlik ve sakinlik kodudur. Katılımcılar tatillerde kafalarını dinlemek istediklerini ve bu yüzden de sessiz ve sakin yerleri daha çok tercih ettiklerini ifade etmişlerdir. Ayrıca katılımcılar kalabalık olan tatil yerlerinde güvenlik sorununun oluşacağını bu yüzden de daha sakin, güvenli yerlerde tatil yapmayı tercih ettiklerini belirtmişlerdir. K5, K8, K9, K10 ve K11 kodlu katılımcıların konu ile ilgili ifadeleri şu şekildedir:

“Kalabalık olan yerler insan açısından da çok fazla çeşitlilik oluyor, yabancılar çok oluyor, işte günü birlikçiler çok oluyor Çandarlı gibi daha küçük yerlerde orada uzun süreli kalan insanlar oluyor genellikle ama dediğim gibi Çeşme gibi yerlerde turist çok fazla bir sürü şehirden gelen insanlar sürekli bir dinamik var gidip gelen bir yoğunluk var insan yoğunluğu. Daha sessiz sakin yani kafa dinleyebileceğim yerleri tercih ederim açıkçası o açıdan kalabalık olmayan yerler daha çok tercihim.” (K5)

“Kültürlü insanlar olacak, anlayışlı insanlar olacak, gürültü olmayacak, rahatsızlık olmayacak.” (K8)

“Bir tatil yerine gittiğimde rahat hareket etmeyi ve de rahat hissetmeyi istiyorum, yani çok fazla, nasıl desem, mesela bulunduğum yerde güvende hissetmek istiyorum çok fazla dış etkenlerden olumsuz etkilenmek istemiyorum mesela yani insanların rahat hissetmesini bana güvenlik ihtiyacım, güvenlik zafiyeti oluşturacak şekilde, bir konumda, ortamda bulunmayacağım şekilde özellikle bu otellerde kalınca otelin güvenilirliği, işletmecilerinin güvenilirliği bazen ne tür insanlar gelip kalıyor, buna bile dikkat ettiğim oluyor yani bunlara dikkat ediyorum ben” (K9)

“Yani daha önce gitmediğim bir yer üzerinden konuşmak gerekirse bu kesinlikle sakin olması yani ilk bakılan şey sakin olması ve bir noktada doğal güzelliği. Yani her şeyden önce sakinlik ve doğal güzellik yani her şeyden önce kalabalık artık o kadar sıkıcı bir hal almaya başladı ki ege bölgesinde bulunan tatil beldelerinde, diğer yerlerin sakin ve huzurlu oluşu çok fazla böyle gergin çünkü sonuç olarak artık tatile gidildiğinde artık çok tatil gibi hissedilmemeye döndü. Çok gergin, insanların kaba davranışlarına maruz kaldığınız ortamlar haline gelmeye başladı aslında o yüzden hiç daha önce gitmediğim bir yere bakarken huzurlu ve sakin oluşu diyebilirim.” (K10)

“Tatil yapacağım şehre ulaştıktan sonra kalacağım yeri ayarlıyordum ama son yıllarda bunu pek güvenli bulmuyorum o yüzden tatil yerleri ile alakalı bol bol araştırma yapıyorum, gitmeyi planladığım tatil yerleri ile alakalı daha önceki deneyimleri okuyorum ve bunlara çok dikkat ediyorum. Eskiden daha çok kalacak yere minimum harcama maksimum verim şeklinde seçimleri yapardım ama artık ülkedeki çeşitli güvenlik sorunları nedeniyle, tatil yerlerindeki işletmelerin artışı kalitesindeki düşüş gibi sebeplerle bu mottomdan vazgeçmek zorunda kaldım. Beni en çok çeken faktörlerin başında güvenlik geliyor şuan diyebilirim yani. Tatile gittiğimde hiçbir şey düşünmeden sadece anın tadını çıkarabileceğim mekanları tercih ediyorum. Bunun içinde az insan, güvenli tatil yeri, kaliteli işletme, kaliteli çalışanlar ya da gideceğim otelin ya da apartın güvenli bir ortam sunuyor olması gerekiyor benim için.” (K11)

Katılımcılar tarafından ifade edilen diğer kod ekonomik koşullar kodudur. Katılımcılar tatil yeri seçimlerinden ekonomik koşullarında önemli olduğunu belirtmiştir. Katılımcılar yemek, alışveriş, gezilecek yerler gibi bütçelerine uyacak yerleri tercih ettiklerini, denize girmek için çok fazla para verilen yerleri sevmediklerini ifade etmişlerdir. Ayrıca katılımcılar Çeşme'nin son yıllardaki pahalılığının itici bir faktör olduğunu belirtmiştir. K2, K4 ve K10 kodlu katılımcıların konu ile ilgili ifadeleri şu şekildedir:

“Pahalı plajları, denize girmek için çok fazla şey ödemek zorunda kaldığınız, sahilde yürüyemediğiniz, parklarına giremediğiniz, yani her şeyin bir bedel biçildiği ve doğadan uzak zorunda kaldığınız yerleri sevmiyorum” (K2)

“Şimdi öncelikle sadece Çeşme değil bütün yazlık mekanlar bunlar için öncelikli baktığım yer parası oluyor. Benim bütçeme uygunsa eğer orayı tercih edebilirim, gideceğim yerde yiyeceğim yemekten tutun, gezeceğim mekanlar, alışverişim bunların hepsine bakıyorum.” (K4)

Aslında şöyle bu son 3 yıl içerisinde daha da belirgin hale geldi. Çok sevdiğimiz Çeşme konusunda, sürekli gittiğimiz yer, evimizde bulunduğu genel olarak Çeşme üzerinden konuşacak olursam, artık çok sevmeyecek hale geldi. Bunun da en büyük nedeni eskiden, daha doğrusu şöyle açıklıyım Çeşme'deki fahiş fiyatlardan konuyu açmam lazım burda bahsetmem gereken şey artık halk plajlarının çok girilebilir olmaması bir denize girdiğimizde “beach clup” adlandırılan yerlerde girmek zorunda oluşumuz çünkü insan kitlesi olarak da halk plajının çok güvenli olmayışı bunu da biraz etkiliyor. Yani bu fahiş fiyatların çok fazla artması ve o kalabalık, popüleritenin gelmesiyle artan kalabalık aslında gitmemek için bir neden ama çokta vazgeçemiyoruz biz.” (K10)

Katılımcılar tarafından ifade edilen diğer kod eğlence turizmi kodudur. Katılımcılar eğlenebilecekleri mekanların olduğu yerlere tatil planları yapmayı tercih ettiklerini belirtmiş, farklı aktiviteleri, eğlence mekanlarının varlığı nedeniyle Çeşme ilçesinde tatil yaptıklarını ifade etmişlerdir. K1, K3 ve K12 kodlu katılımcıların konu ile ilgili ifadeleri şu şekildedir:

“Ya Çeşme’ye gitmemin sebebi de, Bodrum’da yaşıyorum ama çoğunlukla çeşmeye gidiyorum çünkü Çeşme’deki eğlence yerler, mekanları vs. daha ilginç diye düşünüyorum o yüzden daha çok oralarda geziyorum. (K1)

“Farklı aktiviteler sunması çok önemli rüzgar sörfü bunlardan birisi ya da atıyorum clupları pek hani clup insanı değildir ama sanırım hani insanlarla böyle hani ekip olarak, grup olarak bir araya geldin mi eğlenmek için en büyük aktivitelerin birisi de o cluplardır ya da beach cluplardır onlarda hoş olabiliyor hani. Kolay ulaşım sayesinde hem böyle doğal aktiviteler yapıp hem sakinleşip hem de istediğiniz zaman müzikli eğlencelere katılabiliyorsun o yönden güzel hani Çeşme” (K3)

“Foça’da bir yazlığımız var fakat oraya gitmeyi tercih ettiğimi söylersem yalan olur. Benim yazlık bölgelerde aradığım şeyler eğlenebileceğim, oturup bir şeyler yiyip içebileceğim kafelerin bol olması.” (K12)

Katılımcılar tarafından ifade edilen diğer kod sosyal yapı kodudur. Katılımcılar insanlarla sosyalleşebilecekleri, çevrenin bakışlarından ve tavırlarından rahatsız olmayacakları yerleri tercih ettiklerini ifade etmişlerdir. K3, K6 ve K7 kodlu katılımcıların konu ile ilgili ifadeleri şu şekildedir:

“Ben bir tatil yerine gittiğimde oranın insanı ile tanışmayı, sohbet etmeyi çok seviyorum hani oradaki yaşam kültürünü deneyimlemeyi çok seviyorum hani bu birazcık da benim reklamcı olduğumdan da kaynaklı. Sürekli böyle insanları gözleme içerisine girerim eğer hani Çeşme’de son yıllarda bunu yapamıyorsunuz yani yerel halkla çok fazla kaynaşamıyorsunuz çünkü artık hani çok fazla her şey ticariye dönmüş gibi ya da çok fazla oradaki halk değişmiş gibi geliyor bana eskisi gibi değil. Şeyi de biliyorum hani çok fazla oradan göçen yerel halkta var onu da biliyorum. Bu açıkçası birazcık soğutuyor beni, çok fazla insan karmaşası var kendine has kültürünü kaybediyormuş gibi geliyor bana” (K3)

“Yani rahat olmam gerekiyor mesela tatilde en çok yaptığımız şey denize girmek işte denize giderken çevredeki insanların işte düşüncesi, kafa yapısı yani nasıl diyim hal ve hareketleri bizim gibi olması lazım ki birazda çünkü mahrem bir durum insanın tatili çok rahat olabildikleri yer olduğu için. Yani son zamanlarda bu daha çok gündemimizde maalesef İzmir gibi bir yerde yaşıyoruz çok farkında olmuyoruz ama artık burada da böyle şeyler yaşanmaya başladı. İnsanların genel olarak bakışları ve tavırları rahatsızlık vermemeli yani” (K6)

“Tatil yapacağım yerin insanların profillerini çıkarıp ona uygun bir tatil yeri seçerim, çünkü tatilde insanlarla sosyalleşmek istiyorum ama iyi insanlarla denk gelmek için uygun kriterleri oluşturabileceğim bölgeleri tercih ediyorum. Kötü profillere tabii ki de denk geldim o bölgeden uzaklaşmak zorundan kaldım bunun sonucu olarak.” (K7)

Katılımcılar tarafından ifade edilen diğer kod kıyı turizmi kodudur. Katılımcılar her yaz tatile gittiklerini belirterek, en önemli faktörlerin birinin de gidilecek yerin denizinin güzel olmasını, kestanesiz, taşsız olmasını, kendine has özelliklere sahip olması gerektiğini belirtmişlerdir. K3, K6 ve K12 kodlu katılımcıların konu ile ilgili ifadeleri şu şekildedir:

“Kendine has koylarının olması örneğin Delikkoy hani artık bir marka haline geldi. Gerek coğrafi özellikleri olsun gerek mimarisi olsun gerek insanı olsun kendine has özellikler barındırması gerekiyor açıkçası bir tatil yerinin benim için.” (K3)

“Biz denizi çok seviyoruz. İlk öncelikle deniz, denizi güzel olan yerler olması lazım.” (K6)

“Denize girmek istediğim zaman rahat rahat girebileceğim hani kestanedir, taştır çok haz etmiyorum açıkçası soğuk sıcak fark etmez ama öncelikle aradıklarım bunlar.” (K12)

Katılımcılar tarafından ifade edilen diğer kod ikamet edilen yere yakınlık kodudur. Katılımcılar tatil yeri seçimlerinde ikamet ettikleri yere yakın yerleri tercih ettiklerini belirtmiş, yolda geçecek zamanın tatil yerinde geçtiğini böylece yorgunluğun oluşmadığını ifade etmişlerdir. K7 ve K10 kodlu katılımcıların konu ile ilgili ifadeleri şu şekildedir:

“Tatile gittiğim bölgenin erişebilirliği benim için önemli yani hani çok uzak olmaması lazım.” (K7)

“Çeşme üzerinden konuşmak gerekirse, bir noktada ulaşımın İzmir’den çok rahat oluşu ve bu yolda harcanan vaktin aslında bizi yormaması bizim için aslında önemli çünkü çok pratik bir ulaşım olduğu için bizde İzmir’de yaşadığımız için yani tatil beldesi anlamında bu değerli. Yolda vakit geçirmek yerine orada bulunuyor olmak.” (K10)

Katılımcılar tarafından ifade edilen diğer kod mimari yapı kodudur. Katılımcılar kafa dinlemek için gittikleri tatil yerlerinde, tatil hissiyatı alabilmek için, mimari yapının şehirdeki gibi olmasını istemediklerini ve daha küçük, kasaba gibi yerlerden hoşlandıklarını ifade etmişlerdir. K2 ve K5 kodlu katılımcıların konu ile ilgili ifadeleri şu şekildedir:

“Tatil yeri deyince aslında apartman görmek istemiyorum sanırım çünkü apartman bana şehir hissiyatı veriyor. Mesela Ayvalık ve Didim’e gitmiştim mesela oraları çok böyle tatil yeri olarak görememiştim nedense çünkü çok fazla apartman ve şehir merkezi çok çok fazla market, çok fazla mağaza vardı. Çeşme’nin düzeni gibi mesela böyle daha tek katlı, iki katlı binalar, geniş araziler, bahçeler, geniş sokaklar tatil yerlerini anımsatıyor bana.” (K2)

“Genellikle yani tatil yaparsam daha çok şehre benzemeyen yani daha küçük, kasaba gibi yerlerden hoşlanıyorum.” (K5)

Katılımcılar tarafından ifade edilen diğer kod tarih ve kültürel yapı kodudur. Katılımcılar tarihi yerleri görmek istediklerini, bu yüzden de yurtdışındaki ve Çeşme’deki tarih ve kültürel yapıları görmeyi çok sevdiğini ifade etmişlerdir. K1 ve K3 kodlu katılımcıların konu ile ilgili ifadeleri şu şekildedir:

“Tarihi yerlerde bulunmayı çok severim onun dışında bu yüzden Avrupa’ya, yurtdışına çıktığım oluyor.” (K1)

“Çeşme’de özellikle Alaçatı’nın sokaklarında dondurmayla alıp yürüyüşler düzenlemek o dar sokaklarda hatta şeydir yani bir kültür merkezidir Çeşme. Çok eski bir yerleşim yeriymiş aslında ve birçok medeniyetin izleri var orada hatta sanıyorum Yunanistanların bile çok fazla iz bırakmış orada. O yüzden o kültür kaymasını seviyorum.” (K3)

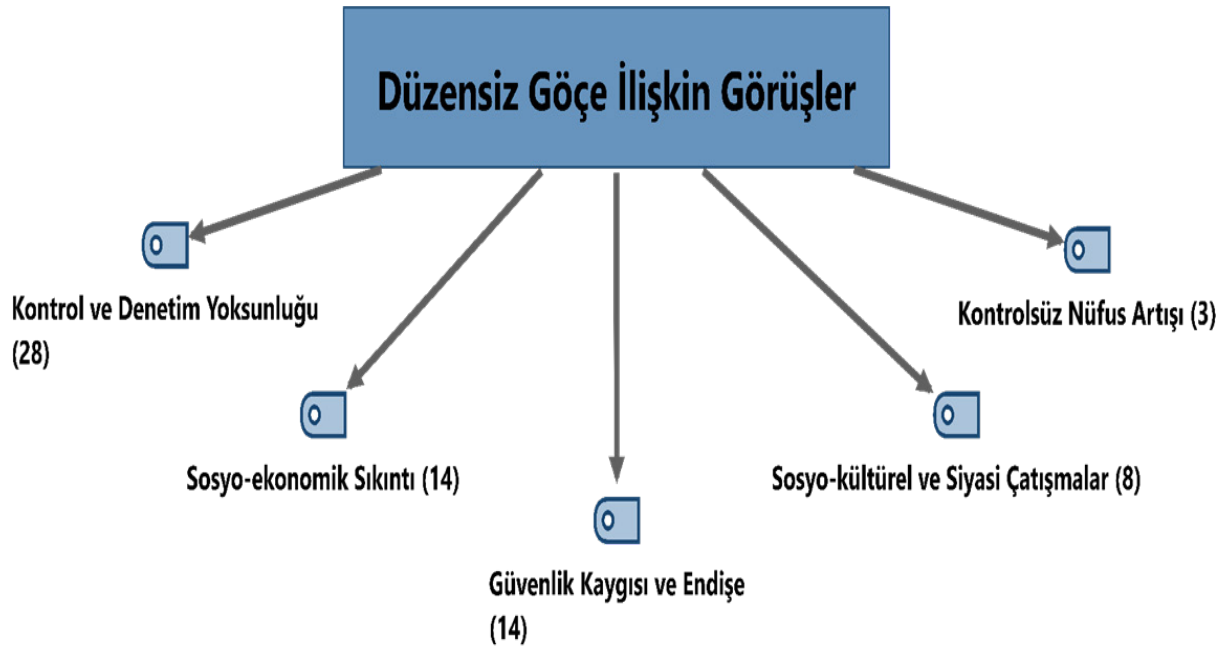
Destinasyon çekim unsurları katılımcı bazlı incelendiğinde Şekil 4’te görüldüğü gibi katılımcıların çok geniş bir yapıda değerlendirme yaptığı görülmektedir. Farklı katılımcıların farklı noktalarda yoğunlaştıkları noktaların büyüklüğü ve renk değişimleri ile görülmektedir. Şekil 4’e göre, K2 ve K4 kodlu katılımcı ekonomik koşullar, K3 ve K5 kodlu katılımcı güvenlik ve sakinlik, K6 kodlu katılımcı ikamet edilen yere yakınlık, K7 ve K10 kodlu katılımcı sosyal yapı, K12 kodlu katılımcı ise eğlence turizmi kodu ile ilgili yoğun görüşlerde bulunmuştur.

Kod Sistemi	K1	K2	K3	K4	K5	K6	K7	K8	K9	K10	K11	K12
▼ Destinasyon Çekim Unsurları												
☑ Güvenlik ve Sakinlik		●	●		●	●		●	●	●	●	
☑ Ekonomik Koşullar		●	●	●				●		●		
☑ Eğlence Turizmi	●		●	●		●	●					●
☑ Sosyal Yapı			●			●	●	●		●		●
☑ Kıyı Turizmi	●	●	●	●		●						●
☑ İkamet Edilen Yere Yakınlık						●	●			●		
☑ Mimari Yapı		●	●		●			●				
☑ Tarih ve Kültürel Yapı	●		●									

Şekil 4. Katılımcılara Göre Destinasyon Çekim Unsurları

4.2. Düzensiz Göçe İlişkin Görüşler

Araştırmanın ikinci teması olan düzensiz göçe ilişkin görüşler temasına ait kod alt kod modeli Şekil 5'te görülmektedir. Düzensiz göçe ilişkin görüşler teması 5 kod altında incelenmiştir. Katılımcı ifadeleri doğrultusunda oluşturulan kodlar; kontrol ve denetim yoksunluğu, sosyo-ekonomik sıkıntı, güvenlik kaygısı ve endişe, sosyo-kültürel ve siyasi çatışmalar ve kontrolsüz nüfus artışıdır.

Şekil 5. Düzensiz Göçe İlişkin Görüşler Temasına Ait Hiyerarşik Kod Alt Kod Modeli

Katılımcılar tarafından yoğun olarak ifade edilen kod kontrol ve denetim yoksunluğu kodudur. Katılımcılar yasal olmayan yollarla göçmenlerin ülkeye giriş yaptığı noktaların daha sıkı denetlenmesi gerektiğini, ülkede bir göç politikası oluşturulması ve bu politikaya göçmenlerin adaptasyonunu sağlamak için belirli sınırlamalar getirilmesi gerektiğini ifade etmişlerdir. Ayrıca kontrol ve denetim yoksunluğu nedeniyle göçmenlerin ülkeye sosyo-ekonomik ve sosyo-kültürel bir yük oluşturduğunu belirtmişlerdir. K1, K3, K5 ve K11 kodlu katılımcıların konu ile ilgili ifadeleri şu şekildedir:

“Bu konuda bir şey diyemiyorum, çünkü bu kadar insan kontrol altında olmadan nasıl ülkeye ayak basabiliyor? bu konuda her zaman çok şaşkınum. Ya o yüzden de güvenliğin olduğunu da düşünmüyorum.” (K1)

“Örneğin Çeşme tarafı Avrupa kısmına yakın olduğu için insanlar orayı kaçak bir kapı olarak kullanıyor Çeşme’yi. Hani bu tarz konularda biraz daha sıkı yaptırımlar, denetimler gelebilir diye düşünüyorum. Oradaki insanları tek tek kontrol edemezsiniz, tek tek denetleyemezsiniz, oradaki şüpheli noktalar özellikle Avrupa’ya geçiş noktalarını denetleyerek ya da daha sıkı yaptırımlar uygulayarak oraya göçmenlerin illegal şekilde girişlerini engelleyebilirsiniz gibi geliyor. Çünkü çoğu göçmenin birinci hedefi Türkiye’ye gelip Çeşme’ye yerleşmek değildir diye umuyorum (gülüyor). Bunun önüne geçilmesi için de oradaki geçiş yollarının sıkı denetlenmesi gerektiğini düşünüyorum.” (K3)

“Yani insani açıdan bakıldığında göçe karşı değilim. Ama ülkemizin şu an içinde bulunduğu ekonomik ve toplumsal çöküş göze alındığında ve özellikle göçmenlerin denetimsiz bir şekilde giriş yaptığını düşünürsek şu an için yani bunun bir yük olduğunu düşünüyorum. Çoğu da yasal olmayan. Ya mesela refah seviyesi yüksek ülkelerde yapıldığı gibi göçmenler bir adaptasyon sürecinden geçirilse eğitim düzeyleri değerlendirilse ve ülkede bu göçü ekonomik bir şekilde karşılayabilecek yeterlilikte olsa göçün sıkıntı olacağını düşünmüyorum. Şu an genellikle gördüğümüz kadarıyla ülkemizdeki göçmenler uyumlamak yerine kendi düzenlerini sürdürmeye çalışıyor. E bu da toplumsal bir tehdit oluşturur, rahatsız eden bir durum haline dönüşüyor. Yani göçmen alınacaksa ciddi bir göçmen politikası oluşturulup toplumun bu politikaya uyumlandırılması gerektiğini düşünüyorum. Yani ülkemizde bile bir refah sağlamıyor böyle bir düzende de göçmenler ülkemize tamamen bir yük olarak görüyorum ben ve iki taraf içinde insani olmayan bir yaşam dayatılıyor.” (K5)

“Her ülkenin bir göç politikası var bizimkinin dediğim gibi çok işlediğini sanmıyorum. Genel öğrendiklerim birbirine benzer politikalar yani eğer şahsen ben başka bir ülkeye mülteci olarak gitsem ya da göç etsem bunun için ayrılmış olan kamplarda ya da mahallelerde kalacağımı ya da her işte çalışamayacağımı biliyorum. Maddi, manevi her tür insani ihtiyaçların karşılanıp bir politika izlenemez miydi diye düşünüyorum. Şuan ipinin ucunun kaçtığını düşünüyorum ve hani daha da içinden çıkılmaz hale, soruna dönüşeceğini düşünüyorum hani.” (K11)

Katılımcılar tarafından ifade edilen diğer kod sosyo-ekonomik sıkıntı kodudur. Katılımcılar ülkenin zaten sosyo-ekonomik bir sıkıntıda olduğunu bu yüzden de göçmenlere bakmanın bir ülkeye bir yük oluşturduğunu, ucuza ya da sigortasız çalışan göçmenlerin yerel halkın iş gücünü zayıflattığını belirtmişlerdir. K3, K6, K8 ve K12 kodlu katılımcıların konu ile ilgili ifadeleri şu şekildedir:

“Bunun aslında bize sosyolojik, ekonomik birçok etkisi var. Özellikle mesela göçmenlerin daha ucuza çalıştırılması bizim yerel halkımız için iş gücünün kırılması anlamına geliyor. Yani genel de halk daha fazla tercih edilirken daha fazla göçmen çalıştırılıyor bunlar bile ekonomik bir sebeptir.” (K3)

“İnsanlar Türkiye’ye geliyor burada kalıyor. O çok sıkıntılı bir durum zaten maddi anlamda çok zorluk yaşayan insan var bu insanlarda gelince bizim sırtımızda koskocaman bir yük oluyor. Bizim vatandaşımıza yardım edemiyorken bide onların yükü olunca çok sıkıntılı bir durum yani” (K6)

“Gençler işsiz, gençler annesinden babasından para alıyor. Anasının babasının emekli maaşıyla geçinmeye çalışıyor. Okumuş, üniversite bitirmiş iş bulamıyorum diyor yani her zaman şunu söylüyorum dışarıdan gelen kendi vatanına gitsin. Bizim ülkede 84 milyon insan var bu insanların yüzde 45 50’si gençlerden oluşuyor. Bu gençlere mutlaka iş sahaları açılmalı. Yani bir an evvel göçmenlerin dönmesi gerekiyor ülkelere.” (K8)

“Milyonlarca göçmen aldık benim gözümde olumsuz bir durum bu. Kendi memleketimizde, kendi vatandaşımız, kendi insanımız açken kendi insanımızın bu kadar işe, yardıma ihtiyacı varken dışarıdan başkalarını alıp tabii ki de zor bir durum savaştan kaçıp gelmek, evini terk etmek ama biz ilk önce kendi vatandaşımıza bakmalıyız. Kendi insanımıza bakmazken başkalarına bakmak açıkçası bana çok doğru gelmiyor. İnsanlar ülkemizde intihar ediyor evine ekmek götüremediği için bu yüzden doğru değil.” (K12)

Katılımcılar tarafından ifade edilen diğer kod güvenlik kaygısı ve endişe kodudur. Katılımcılar ülkeye adapte olamayan göçmenlerin güvenlik sorunu yarattığını belirtmişlerdir. K4, K9 ve K12 kodlu katılımcıların konu ile ilgili ifadeleri şu şekildedir:

“Rahatsız edici bir durum tabii ki de. Ve tatil yaptığımız yerde olsun ister yaşamımızda olsun tam bize ve bizim toplumumuza adapte olmadıklarını için bizi rahatsız ediyorlar her anlamda. Güvenlik sorunuyla olsun, bakışları, davranışları hepsi tabii ki de bizi irrite ediyor, onlardan soyutluyor, uzaklaştırılıyor. Özellikle yazlık mekanlarda denizde denize girmek istediğimizde, kıyıda otururken onların bakışları, gülmeleri kendi aralarında bu tarz rahatsız edici durumlar gerçekten de bizim toplumumuza ve o zamanki tatile uyum sağlayamamaları, bu tarz durumlar beni ve özellikle diğer tüm kadınları rahatsız ediyor. Çünkü bizim hareketlerimizi de kısıtlıyor bu tarz durumlar ve bence olumsuz etkiliyor yani. Hem tatili etkiliyor hem tatil yapmanın psikolojik durumunu.” (K4)

“Yani şöyle mesela günlük hayatımda sokakta çok fazla görüyorum aslında. Mendil satanları var yani böyle onlar duygusal olarak etkiliyorlar aynı zamanda da güvenlik duygumla ilgili de bir sorun yaşıyorlar. Çünkü şöyle bir şeyde var bizim mesleğimizde bir cezanın muhakemesi ile ilgili birim var orda biz eğitim aldıktan sonra sisteme kaydoluyoruz ve sistemi açık tuttuğumuzda otomatik görevler geliyor. Bana denk gelmedi ama mesela arkadaşlarıma çok fazla hırsızlık suçuyla gelen Suriyeli çocuk çok fazla mesela onların. Böyle şeyleri çok duyuyorum bunlar falan endişe verici. Hem güvenlik açısından endişe verici hem de çocuğun yerine konulduğunda da o durum insan olarak rahatsız ediyor yani. Çocuğun olmaması gereken durumlarda olması bu duyguda. Yani hem konfor alanımın daraldığını düşünüyorum hem de onların yerinde olmak istemediğim için rahatsız oluyorum.” (K9)

“Mesela Çeşme’de arkadaşlarımla mekândan çıktım taksiye gidiyorum yerde göçmen gördüm. Sarhoş bayılmış belki kız arkadaşımda tedirgin oldu. Ya bize bıçak çekseler ben yanımda bıçak taşıyan insan değilim ben kendimi nasıl koruyacağım, velev ki savunamadım bunun hesabını kim verecek, tabii ki kimse veremez bu da beni tabii ki tedirgin ediyor.” (K12)

Katılımcılar tarafından ifade edilen diğer kod sosyo-kültürel ve siyasi çatışma kodudur. Katılımcılar göçmenlerin siyasi çatışmalara yol açtığını, kültürel farklılıklardan dolayı toplumsal yapıda da çatışmaların ortaya çıktığını ifade etmişlerdir. K5, K8, K9, K10 ve K11 kodlu katılımcıların konu ile ilgili ifadeleri şu şekildedir:

“Siyasal anlamda zaten hep çatışmalara yol açıyor göçmen konusu. Yani engelleneceği söyleniyor ama pek hani bir şey göremiyorsun.” (K1)

“Kavgalarla karşılaştım, orada da açıkçası şöyle kavgaya da baktığımızda iki farklı insan yapısının birbirini anlayamamasından dolayı bide şey Suriyeliler biraz daha kapalı bir kültürden geldikleri için Çeşme biliyorsunuz yani biraz daha rahat o yüzden ekstra tatsızlıklar yaşanabiliyor.” (K3)

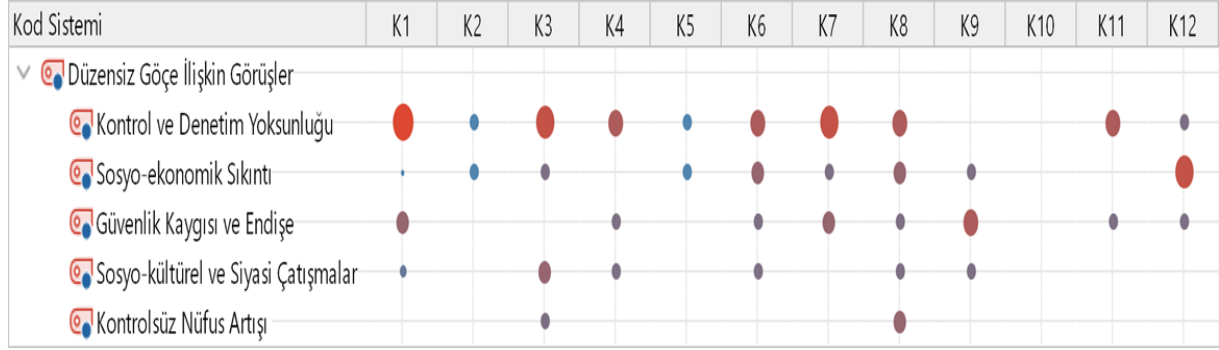
“Mesela Afganistan’dan gelenleri düşündüğümüz zaman onlar orada bir inanç sistemiyle beraber buraya çok fazla girdiklerinde kendi oradaki dünyalarını burada yaşatmaya çalışma ihtimalleri artıyor. Yani o inanç sistemi ya da o bakış açısını buraya getirdikleri için bu bende bir endişe uyandırıyor ilk başta. Çünkü buraya geldiklerinde onları bize dayatabileceklerini düşünüyorum.” (K9)

Katılımcılar tarafından ifade edilen diğer kod kontrolsüz nüfus artışı kodudur. Katılımcılar göçmenlerin çok küçük yaşta evlenip çok sayıda doğum yaptıklarını belirtmiş ileri zamanlarda böylesi bir nüfus artışının sorun yaşatmasından korktuklarını ifade etmişlerdir. K3 ve K8 kodlu katılımcıların konu ile ilgili ifadeleri şu şekildedir:

“Gelecek yıllarda çok çok ciddi şeylerin olacağını düşünüyorum ben. Çünkü şuna da anlam veremiyorum ben Çeşme’de olur İzmir’de olur başka bir yerde olur düzensiz göçmenler bizim ülkemizde çabuk hani üremeye devam mı ediyor doğum oranları da artıyor öyle diyeyim en açık şekilde bu sayede hani şey oldu düzensiz göçmenlerde aile kavramına da oluşmaya başladı bu da beni korkutuyor açıkçası. İleriye dönük korkutuyor yani beni biraz daha.” (K3)

“Yabancılar çoğaldı memlekette çoğalttıkça memleketin huzuru kaçtı. Yani çoğalıyorlar altı yedi çocuk var her hanede. Her köşede dileniyorlar. Yani bakıyorsun 15 16 yaşındaki kız iki tane çocuk yanında yazık değil mi yani kendi çocuk zaten bu yabancıların kendi çocukken iki tane çocuk var yanında. İlerde herkesin başı ağrıyacak” (K8)

Düzensiz göçe ilişkin görüşler katılımcı bazlı incelediğinde Şekil 6’da görüldüğü gibi katılımcıların çok geniş bir yapıda değerlendirme yaptığı görülmektedir. Farklı katılımcıların farklı noktalarda yoğunlaştıkları noktaların büyüklüğü ve renk değişimleri ile görülmektedir. Şekil 6’ya göre, K1, K3, K4, K6, K7, K8, K11 kodlu katılımcılar kontrol ve denetim yoksunluğu, K12 kodlu katılımcı sosyo-ekonomik sıkıntı kodu ile ilgili yoğun görüşlerde bulunmuştur.

Şekil 6. Katılımcıların Düzensiz Göçe İlişkin Görüşleri

4.3. Düzensiz Göçün Destinasyon İmajına Etkisi

Araştırmanın üçüncü teması olan düzensiz göçün destinasyon imajına etkisi temasına ait kod alt kod modeli Şekil 7’de görülmektedir. Düzensiz göçe ilişkin görüşler teması 2 kod altında incelenmiştir. Katılımcı ifadeleri doğrultusunda oluşturulan kodlar; güvenlik ve kalitedir.

Şekil 7. Düzensiz Göçün Destinasyon İmajına Etkisi Temasına Ait Hiyerarşik Kod Alt Kod Modeli

Katılımcılar tarafından yoğun olarak ifade edilen kod güvenlik kodudur. Katılımcılar tatil yerlerinde düzensiz göçmenlerin bakışlarından, laf atmalarından, hal ve hareketlerinden rahatsızlık duyduklarını, bu durumun kafa dinlemek için gidilen tatili olumsuz etkilediğini, itici bir unsur olduğunu belirtmişlerdir. K1, K4, K9 ve K10 kodlu katılımcıların konu ile ilgili ifadeleri şu şekildedir:

“Hani sonuçta haberlerde görüyorsunuz bir sürü olay çıkıyor. Çoğu daha doğrusu düzensiz göçmenler üzerinden, bıçaklanma, tecavüz veya herhangi bir konu hakkında haber çıkıyor. Ve bunlar olduğu sürece tatil yerlerine turistlerin gelme oranını azaltır. Çünkü yani bende olsam bir yere gitmek istesem ve orada bir olay olduğunu görsem gitmek istemem çünkü can güvenliğim daha önemli. Böyle olaylar olduğu sürece turistlerin ya da tatile gidenlerin tatil yerlerine gelmeleri çok zorlaşır. Buda işte ekonomik olarak kayba uğramamıza neden olur.” (K1)

“Olumsuz etkiliyor. Özellikle yaz tatillerinde bu yazlık mekanlarda ben Çeşme olsun özellikle diğer yazlık mekanlarda çok fazla Suriyeli çok fazla Afgan göçmen görüyorum ve bunların başı boş şekilde çok fazla serbest gezmesi, çok fazla rahatsız edici bakışlar, hareketleri olsun çok fazla rahatsız ediyor beni. O yüzden bunlara bir kısıtlama getirilmesi gerektiğini düşünüyorum. Denize girmeden önce kıyılarda, normal dolaşırken laf atmalar, bakmalar, denizden işte sana yakın geçmeleri, sana dokunmaya çalışmaları bunlar gerçekten çok rahatsız edici durum. Sonuçta ben oraya tatil yapmaya gidiyorum ve rahat şekilde dolaşmak istiyorum vakit geçirmek istiyorum. Onların bu olumsuz davranışları tatilimi de beni de olumsuz etkiliyor o yüzden bu durum da beni rahatsız ediyor.” (K4)

“Ya sonuçta nasıl desem fazla güvenli hissettirdiğini düşünmüyorum. Çünkü zaten oraya doğru düzgün yani oraya yasal yollarla çalışma amaçlı gelmedikleri şartlarda zaten daha çok mendil satma, dilencilik gibi, buda insanlarda ister istemez rahatsız edici ve huzursuzluk yaratıyor. Onlar geldikleri yerlerden zor şeyler yaşamış gelmiş zorunda olmuş olabilirler ama burda yaşayan tatil yapmak için gelen kişilere yükletilmesi oda kötü. Bu durum yani tatil yerlerindeki popülerliği, kaliteyi, güvenlik hissini net olarak düşürüyor. Çünkü mesela hırsızlık olayıyla çok karşılaşabiliyor hani kim neden böyle bir ortama gitmek istesin ki?” (K9)

“Kültür farkının getirdiği bir şey olmalı bu yani öyle düşünüyorum sonuçta hepimiz insanız günün sonunda hepimiz insanız ama kültür farkından kaynaklı davranışlardaki değişiklikler beni rahatsız ediyor. O yüzden güvenliği düşürüyor. Bundan 10 yıl önce halk plajına çok rahatlıkla girerken şuan baktığımda tedirgin ediyor mesela. Oraya telefonumu bırakıp suya giremiyorum mesela ne olacağını bilmiyorum çünkü.” (K10)

Katılımcılar tarafından ifade edilen diğer kod kalite kodudur. Katılımcılar tatil yerlerinde göçmenlerin şehrin ortasında piknik yapmaları, çadır kurmaları, plajlarda gürültü yapmaları, bakışları dolayısıyla kötü mekan izlenimi bıraktığını ve tatil yerlerinin kültürel yapılarını bozmalarından korktuklarını ifade ederek tatil yerinin kalitesini düşürdüğünü, güvensiz ve huzursuz bir alan oluşturduklarını belirtmişlerdir. K1, K3, K5 ve K11 kodlu katılımcıların konu ile ilgili ifadeleri şu şekildedir:

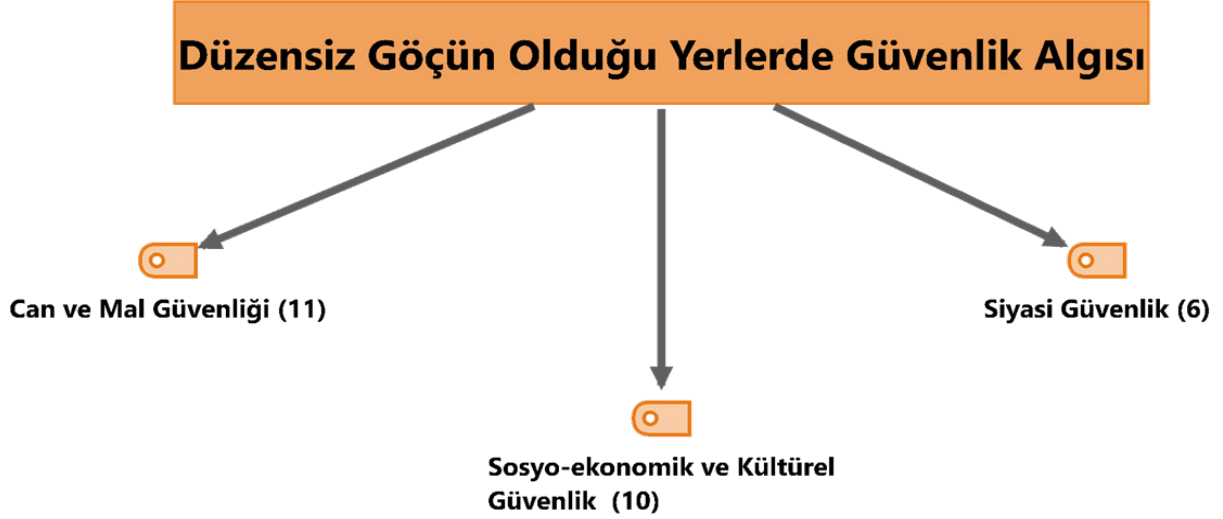
“Şeyi hatırlıyorum böyle o Çeşme’deki Ilica villalarının önünde böyle kocaman İran halılarına benzeyen bir halı üstünden mangal üstünde ketil, çaydanlık her şey vardı, mısırlar... işte bir evin önüne halı serilmiş orada birisi ekmek yapıyor, çiğdem çıtıyor oranın bahçesine falan fırlatıyor. Ama siz Çeşme’nin en lüks yerine sahipsiniz bir yandan da.” (K2)

“Çeşme’yi sevmemin sebeplerinden birisi de birçok medeniyet yaşamış orada çok köklü bir tarihi var aslında ve bu yüzden birçok medeniyetin izi var aslında orada. Hatta mimarisinden sokak yapısından bile bahsedebilirim. Şimdi bu yapının bozulmasından korkuyorum açıkçası çünkü buraya göçen insanlar kalıcı olursa özellikle tatil bölgeleri gibi küçük yerlerde kültürel zehirlenme ya da karmaşa olacağını düşünüyorum ben onlarda mesela çok rahatlıkla önceki toplumların yaptığı gibi kendi izlerini bırakabilir burada. Ve bence bu bizim için kötü neden hani kendi kültürümüzü devam ettirmeliyiz artık oranın doğal güzelliği eşsiz güzelliği, kendine has havasını korumalıyız. Düzensiz göçlerle bunun pek sağlanabileceğini düşünmüyorum ben.” (K3)

“Çeşme’de tatile ailemle gittim bir butik otelde kaldık. Orada şöyle bir durum oldu otelin karşısında bir plaj vardı. Hafta sonları özellikle bu bölgede çok fazla bilemediğim bir ırktan çok fazla insan gelip orada denize giriyorlardı. Hatta bazılarının eşleri vardı bazıları tekti. Hem çevreyi rahatsız ettiler hem çok fazla gürültü yaptılar, denizin ortasında birbirlerine vuruyorlar, atlıyorlar. Bunlar gerçekten çevredeki insanları ben de dahil çok fazla rahatsız etti” (K4)

4.4. Düzensiz Göç ve Güvenlik Algısı

Araştırmanın dördüncü teması olan düzensiz göçün olduğu yerlerde güvenlik algısı temasına ait kod alt kod modeli Şekil 8’de görülmektedir. Düzensiz göçün olduğu yerlerde güvenlik algısı teması 3 kod altında incelenmiştir. Katılımcı ifadeleri doğrultusunda oluşturulan kodlar; can ve mal güvenliği, sosyo-ekonomik ve kültürel güvenlik ve siyasi güvenlidir.

Şekil 8. Düzensiz Göçün Olduğu Yerlerde Güvenlik Algısı Temasına Ait Hiyerarşik Kod Alt Kod Modeli

Katılımcılar tarafından yoğun olarak ifade edilen kod can ve mal güvenliği kodudur. Katılımcılar düzensiz göçün olduğu tatil yerlerinde kendilerini güvensiz hissettiklerini, göçmenlerin aç kalınca her şeyi yapabileceğinden dolayı can ve mal güvenliğinin olmadığını ifade etmişlerdir. K4 ve K12 kodlu katılımcıların konu ile ilgili ifadeleri şu şekildedir:

“Tabii ki yani başıma da geldi. Sadece psikolojik olarak etkilemek değil bu tarz insanlar yani düzensiz göçmenlerden bahsediyorsak özellikle hırsızlık yapabilirler, özel eşyalarını çalabilirler sonuç itibari ile belki de oraya gelme amacı onunla ilgili. Sadece psikolojik olarak etkilemek rahatsız etmek değil malına, eşyana da zarar vermek isteyebilir. Bu yüzden tabii ki de güvenlik konusunda da olumsuz etkiliyorlar orada tatiline devam etmek istemiyorsun.” (K4)

“Can güvenliği açısından tehlikeli hissetmek en kötüsü. Göçmenler aç kaldıkları zaman bunu her insan yapar her insan açken tehlikelidir. Bunun sorumluluğu alabilecek bir şey yok dediğim gibi politika. Bu yüzden de bana bir şey olursa orada bunun sorumluluğu da kim alacak?” (K12)

Katılımcılar tarafından ifade edilen diğer kod sosyo-ekonomik ve kültürel güvenlik kodudur. Katılımcılar düzensiz göçmenlerin ucuz işçi olarak kullanıldığını, özellikle kadın katılımcılar tatil yerindeyken geç saatte eve giderken tedirgin hissettiklerini ifade etmişlerdir. K2, K3 ve K9 kodlu katılımcıların konu ile ilgili ifadeleri şu şekildedir:

“En güvenilir yerde bile güvende hissetmediğim oluyor. Ilıca çok güvenli bir yer Çeşme’de ama. Hem de Çeşme hareketli bir yerdir hani hayatın hiç durmadığı bir yerdir. Fakat böyle hani ilk boşlukta ilk fırsatta bir şey olabilir mi hissiyatı olmaya başladı çünkü ben çocukluktan alıştığım Çeşme’de hiç güvensiz hissetmemiştim arkadaşlarımla annem beni yollardı, bisiklete binerdik Alaçatı’da ama şimdi tek başıma otobüs kullanırken Çeşme’de saatte bir dolmuş var. Gece eve dönerken artık tek başıma dönmeye çekiniyorum çünkü hani dolmuş bile ne kadar güvenli bilmiyorum. Çünkü artık her yerden insan var düzensiz göçmenler var. Bu yüzden kontrol etmekte zor bence her insanın ne yaptığını yapacağını bilemiyorsunuz kendi kendime önlemler alıyorum işte.” (K2)

“Düzensiz göçte bide şöyle çok garip bir durum var. Biraz bizim ülkemizin fırsatçılığı mı deyim artık yoksa insanımızın fırsatçılığını deyim artık. Hani düzensiz göçmenleri biraz bizde kullanmaya başladık yani. Daha ucuzu iş gücü oldukları için ya da çoğu aileden uzakta oldukları için seyahat engelleri falan kurulu düzenleri yok burada o yüzden kendi şartlarına daha kolay uyum sağlıyorlar. O yüzden hani daha ucuza kaçan iş verenler için çok büyük bir kaynak olmaya başladılar. Bu güvenlik zafiyetinin oluşmasında da biraz biz suçluyuz aslında. Burada yapılması gereken düzensiz göçün olduğu yerlerde güvenlik sayısını polis sayısını arttırmak değil daha kalıcı çözümler olması gerekiyor. Çünkü bence en baştan beri söylediğim gibi bizim en büyük güvenlik zafiyetimiz kültürümüzde olacağını düşünüyorum.” (K3)

“Güvenlik kaygım şöyle oluyor, nasıl desem tatilde rahatça yürüyebilmek istiyorum. Ama şeriatın falan böyle ağırlıklı olduğu yerden gelen insanlarda daha bastırılmış duygularla yaşıyorlar. Çok fazla karşı cinse dair bir şey bilmedikleri için daha rahatsız edici olabiliyorlar. Mesela yolda rahat yürüyebilmek adına beni tedirgin ettiği bir dönem hatırlıyorum, saate biraz geçti hava kararmıştı o zaman eve hızlı adımlarla falan geldiğimi hatırlıyorum. Bu normalde Türkiye özelinde konuştuğumuzda belki burada yaşayan her kadının hissettiği bir şeydir ama İzmir’de yaşadığım için biraz daha böyle rahat denebilecek bir ortamdayım.” (K9)

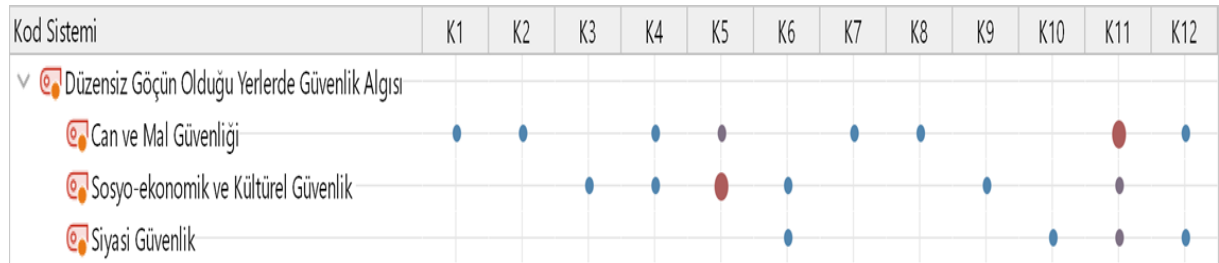
Katılımcılar tarafından ifade edilen diğer kod siyasi güvenlik kodudur. Katılımcılar düzensiz göçmenlerin bir kayıtları olmadığı için suç işlediklerinde yargılanmamasından, bulunamamasından endişeli olduklarını bu yüzden de düzensiz göç alan yerlerde tedirgin olduklarını, tercih etmediklerini ifade etmişlerdir. K1, K4, K9 ve K10 kodlu katılımcıların konu ile ilgili ifadeleri şu şekildedir:

“Belli bir kimlik vs. yok diye biliyorum. Bunlar bir suç işlediklerinde bu kişiler onun nasıl bir cezalandırma nasıl bir düzeni var. Çok duyuyoruz o açıdan bunun hani kontrol mekanizması nasıl, nasıl suçlanıyor.” (K6)

“Bu o kadar tehlikeli bir şey ki, dışarıda yürüyorsunuz başınıza bir şey geldi ve böyle bir insanın kaydı yok. Neyi sorguluyorsunuz, neye bakıyorsunuz, kime neyi soruyorsunuz sorgulama noktası bile sıkıntılı. Kötü niyetli olan göçmenler için bu bir özgüven niteliğinde, rahatlar yani kafaları rahat. Hırsızlık yapacaksınız, kaydınız yok yani herhangi bir şeyiniz yok. Ama o suç mahalinde yakalanmadığınız sürece yok bulunmazsınız yani ben öyle düşünüyorum. Bu gerçekten çok tehlikeli yani.” (K10)

“Tatil yerlerinde rahat olmak isterim. Ama İzmir’de bile tedirgin oluyorsun yarın bir gün bir şey olsa unutulacak, bu olaydan bulunabiliyorsa tutsunlar bulunamıyor. Kaydı yok çünkü nasıl bulacak.” (K12)

Düzensiz göçün olduğu yerlerde güvenlik algısı katılımcı bazlı incelediğinde Şekil 9’da görüldüğü gibi katılımcıların çok geniş bir yapıda değerlendirme yaptığı belirtilmiştir. Farklı katılımcıların farklı noktalarda yoğunlaştıkları noktaların büyüklüğü ve renk değişimleri ile görülmektedir. Şekil 9’a göre, K5 kodlu katılımcı sosyo-ekonomik ve kültürel güvenlik, K11 kodlu katılımcı ise can ve mal güvenliği kodu ile ilgili yoğun görüşlerde bulunmuştur.

Şekil 9. Katılımcıların Düzensiz Göçün Olduğu Yerlerde Güvenlik Algısı

4.5. Düzensiz Göçün Olduğu Yerlere Tatil Yapmaya İlişkin Görüşler

Araştırmanın son teması olan düzensiz göçün olduğu yerlere tatil yapmaya ilişkin görüşler temasına ait kod alt kod modeli Şekil 10’da görülmektedir. Düzensiz göçün olduğu yerlere tatil yapmaya ilişkin görüşler teması 3 kod altında incelenmiştir. Katılımcı ifadeleri doğrultusunda oluşturulan kodlar; güvenlik sorunu, huzursuzluk/taciz, öncelikli başka faktörlere bakmadır.

Şekil 10. Düzensiz Göçün Olduğu Yerlere Tatil Yapmaya İlişkin Görüşler Temasına Ait Hiyerarşik Kod Alt Kod Modeli

Katılımcılar tarafından yoğun olarak ifade edilen kod güvenlik sorunu kodudur. Katılımcılar düzensiz göçün olduğu yerlere tatil planı yapmak istemediklerini çünkü güvenlik nedeni ile sürekli tedirgin olduklarını, tetikte durduklarını bu yüzden de tatilde rahat edemeyecek olduklarını ifade etmişlerdir. K1, K10 ve K12 kodlu katılımcıların konu ile ilgili ifadeleri şu şekildedir:

“Düzensiz göçün olduğu yerlere pek tatil planı yapmayı düşünmem. Çünkü az öncede bahsettiğim gibi güvenemem, ne olacağı belli değil yani her an bir şey olabilir. Ülke zaten bir halde. Bir şey olsa olduğuyla kalır sonuçta geri döndüremezsin. Geri dönüş yok pek düşünmüyorum yani.” (K1)

“Kendi tercihimle bir yere gidecek olsam gitmezdim (düzensiz göçün olduğu tatil yerlerine). Aslında göçmenler üzerinden bile değerlendirmesek bu konuyu insanı geren şeyler bunlar. Yani sonuçta bir tatil dinlenmek için gittiğiniz bir yer ve bir şey düşünmek zorunda kalıyorsunuz. Ve bu da insanı biraz yoruyor. Ya sürekli acaba şu mu olacak bu mu olacak biri mi sataşacak yani bu tarz şeyler tatildeyken en azından insanı rahatsız etmesin. Şehirdeyken zaten bunlarla karşılaşıyoruz zaten sürekli en azından tatilde böyle olmasa diye. O yüzden kendi tercihimle bir yere gidecek olsam bu tarz manzaralarla çok karşılaşmak istemezdim yani.” (K10)

“Tabii ki yani ben oraya tatile gidiyorum oraya şimdi böyle bir olayla karşılaştığımı düşünsenize. Dediğim gibi yani ben oraya rahat etmeye gidiyorum rahat etmeye gittiğim yerde bir tehlike olduğunu bilerek yani potansiyel bir tehlike sonuçta dediğim gibi ister istemez ön yargıyla yaklaşıyorsun aynı kefiye koymuyorum yani ama potansiyel bir tehlike varken sürekli tetikte hissedeceksem ben orada rahat hissedemem. O bana tatil değil yorgunluk olur. O yüzden az olan yerlere gitmeyi tercih ederim. Göz önünde bulundurduğum unsurlardan bir tanesi bu faktör.” (K12)

Katılımcılar tarafından ifade edilen diğer kod huzursuzluk/taciz kodudur. Katılımcılar düzensiz göçün olduğu yerlerde taciz durumlardan etkilendiklerini, böyle yerlerde huzurlu bir ortamın oluşmadığını, özgürlüklerinin kısıtlandığını belirterek düzensiz göçün olduğu yerlere tatil planı yapmayı tercih etmediklerini ifade etmişlerdir. K5 ve K7 kodlu katılımcıların konu ile ilgili ifadeleri şu şekildedir:

“Tercih etmem, ilk tercihim o olmaz. Yani beni özellikle rahatsız eden şey bu insanlar çok olduğunda taciz gibi durumlarda çoğalıyor. Ve sonuçta tatile gittiğimde orada keyif olmak için gidiyorum oraya, kafamı rahatlatmak için ve o tür sorunlarla başa çıkmak istemiyorum açıkçası. O yüzden yani o tür yani göçmenlerin fazla olduğu yer ilk tercihim olmaz tabii ki.” (K5)

“Düzensiz göçün olduğu yerlere tatil planı yapmayı düşünmüyorum. Çünkü huzurlu ve rahat bir ortam oluşmuyor ve çok fazla insan olduğu için maalesef bundan da hoşnut olmuyorum çünkü bir tatilde aradığım etken o bölgede daha iyi bir insan profili ile karşı karşıya kalmak aynı zamanda daha huzurlu bir ortamda olmak ve özgür davranmaktır. Maalesef düzensiz göçün olduğu yerlerde bu rahatlığa ulaşamıyorum. O yüzden tercih etmiyorum.” (K7)

Katılımcılar tarafından ifade edilen diğer kod öncelikle başka faktörlere bakma kodudur. Katılımcılar tatil planı yaparken baktıkları ilk faktörün düzensiz göç faktörü olmadığını, zaten düzensiz göçmenlere alıştıklarını, her yerde oldukları için de bir kaçış olmadığını belirtmişlerdir. K2 ve K3 kodlu katılımcıların konu ile ilgili ifadeleri şu şekildedir:

“Düzensiz göçün her yerde olduğunu düşündüğüm için çok böyle kaçılabilir bir şeymiş gibi gelmiyor bana. Belki Foça’da çok daha az şu an yani çünkü daha böyle çekiciliği olmayan bir kasaba gibi yani Çeşme çok daha turistik belki daha fazla iş imkanı vardır çünkü daha fazla otel, daha fazla işletme var. Yani başka bir çaresi yok gibi şu an.” (K2)

“Tatil planı yaparken hani çok büyük önceliklerim var hani. Her insan tatile giderken eğlenmeyi, keyif almayı, sakinleşmeyi zaten hani bütün bir zaman çok stresliyiz biraz daha rahatlamaya gidiyoruz. O yüzden hani bana bana sunduğu aktivitelere belki fiyatlarına, sosyal imkanlarına daha çok odaklanırım. Ama hani düzensiz göç herhâlde bir etmen olarak benim için daha arka sıralarda kalır. Tabii hani oraya gittiğimde düzensiz göçten dolayı bir problem yaşadığımda o tatil beldesi bende çok büyük olumsuz etki bırakır tercih etmem herhâlde yani. Ama atıyorum bir tatil bölgesine gideceksem acaba orada düzensiz göçmenler yüzde kaçtır ya da göçmenler çok fazla mıdır diye kontrol edeceğimi pek düşünmüyorum, bu zamana kadar hiç kontrol etmedim. Çünkü hani Çeşme’ye vs giderken çok alışlagelmiş bir durum bizim için özellikle hani yaz sezonunun başında giderseniz düzensiz göçmenlerle biraz daha fazla karşılaşıyorsunuz Çeşme’de o yüzden hani biraz daha alışlagelmiş bir durum oldu benim için bu düzensiz göçmenler.” (K3)

Katılımcıların ifadelerinin yoğunluğa göre dağılımı Şekil 11’de gösterilmektedir. Daha büyük puntolu olarak gösterilen kodlar daha yoğun olarak kullanılan ifadeleri gösterirken, daha küçük puntolu olan ifadeler, kodların daha az yoğunlukta kullanıldığını göstermektedir.

Şekil 11. Kod Bulutu

5.SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Çalışmaya ait bulgular doğrultusunda bazı çıkarımlar mevcuttur. Çalışma kapsamında ortaya çıkan temalardan destinasyon çekim unsurları temasına ait kodlar incelendiğinde, en yoğun ifade edilen kodların; güvenlik ve sakinlik, ekonomik koşullar, eğlence turizmi, sosyal yapı, kıyı turizmi şeklinde olduğu görülmektedir. Katılımcılar tatil için tercih ettikleri bölgenin ve işletmenin güvenli olmasını beklemektedir. Ayrıca katılımcılar tatil için tercih ettikleri destinasyonun sakin olması gerektiğini, tatil yapan insanların belirli bir kültür seviyesine sahip olmalarını beklediğini vurgulamaktadır. Katılımcıların destinasyon seçimine etki eden diğer faktörler sırasıyla; ekonomik koşullar, eğlence turizmi, sosyal yapı, kıyı turizmi, ikamet edilen yere yakınlık, mimari yapı ve tarihi, kültürel yapıdır.

Çalışmanın ikinci teması düzensiz göçe ilişkin görüşlerdir. Bu tema altında bulunan kodlar detaylı incelendiğinde katılımcıların kontrol ve denetim yoksunluğu konusunda yoğunlaştığı görülmektedir. Araştırmaya katılanların büyük çoğunluğu ülkeye yasal olmayan yollarla giriş yapanların daha sık denetlenmesi gerektiğini, Türkiye'nin jeopolitik konumu gereği her zaman göç alma potansiyeli olan bir ülke olmasından dolayı uzun vadede başarılı olacak bir göç politikasına sahip olması gerektiğini düşünmektedir. Katılımcıların ilgili temayla ilgili verdiği bireysel yanıtlar incelendiğinde kontrolsüz yapılan göç hareketinin mutlaka güvenlik zafiyeti getireceği vurgulanmaktadır. Özellikle Çeşme gibi komşu ülke sınırlarına yakın bölgelerde göçmenlerin yasal olmayan geçişlerinin daha sıkı denetlenmesi gerektiği belirtilmektedir. Diğer bir katılımcıya göre, ülkenin refah seviyesinin düzensiz göçmen hareketinde belirleyici olması gerekmektedir. Türkiye'nin de refah seviyesi yüksek ülkeler gibi göçmenleri bir adaptasyon sürecinden geçirmesi gerektiği ve mutlaka göçmen politikasının oluşturulması gerektiği vurgulanmaktadır. Düzensiz göçe ilişkin temaya ait diğer sık kodlanan faktör ise, sosyo-ekonomik boyuttur. Katılımcılar yoğun olarak düzensiz göçle birlikte sosyolojik ve ekonomik bozulmaların oluşacağını düşünmektedir. Düzensiz göçmenlerin istihdama katılmasının ülkedeki işsizliği olumsuz etkileyeceği düşünülmektedir. Tema altında ortaya çıkan diğer kodlar sırasıyla, güvenlik kaygısı ve endişe, sosyo-kültürel ve siyasi çatışmalar ve kontrolsüz nüfus artışıdır. Katılımcıların yanıtları bireysel olarak incelendiğinde; düzensiz göçmenlerin tatil destinasyonlarında bulunan tatilcileri psikolojik olarak olumsuz etkilediği görülmektedir. Düzensiz göçe ait görüşlerin incelendiği bu temada, düzensiz göç hareketinin genel olarak olumsuz sonuçlar getireceğine ulaşılmıştır.

Çalışmanın temel amaçlarından biri düzensiz göçmen hareketinin destinasyon imajına etkisini belirlemektir. Çalışmanın bulguları doğrultusunda ortaya çıkan üçüncü tema olan düzensiz göçün destinasyon imajına etkisi incelendiğinde, yanıtların güvenlik ve kalite boyutları altında yoğunlaştığı görülmektedir. Katılımcılar düzensiz göçün olduğu bölgelerde güvenlik zafiyetinin oluşabileceğini ve bu durumun destinasyon imajına olumsuz etkisi olacağını vurgulamaktadır. Ayrıca Çeşme gibi turizmde marka imajına sahip destinasyonların, düzensiz göç hareketinin yoğunlaşmasıyla birlikte mevcut imajının zedeleneceği öngörülmektedir. Katılımcılar düzensiz göçmenlerin tatil destinasyonlarına ait ortak alanlarda çadır kurmalarının, piknik yapmalarının, plajlarda toplu olarak hareket edip çevreyi rahatsız etmelerinin destinasyon imajına zarar verdiğini düşünmektedir. Göçmenlerin geldikleri bölgenin kültürel ve sosyal yapısına göre hareket etmeleri, kültürel çatışmaları beraberinde getirdiği sonucuna ulaşılmaktadır.

Çalışma kapsamında katılımcılara düzensiz göçün olduğu bölgelerdeki güvenlik algısı hakkında sorular yöneltilmiştir. Yanıtlar incelendiğinde destinasyonlarda can ve mal güvenliği, sosyo-ekonomik ve kültürel güvenlik ve siyasi güvenlik boyutları ortaya çıkmıştır. Potansiyel can veya mal güvenliği tehlikesi, düzensiz göç hareketinin olduğu bölgelere tatil planlayanların kararını olumsuz yönde etkilemektedir. Katılımcıların yanıtları bireysel olarak incelendiğinde, bazı katılımcılar düzensiz göç hareketinin ileriye yönelik kültürel güvenlik tehdidi oluşturacağını düşünmektedir. Kadın katılımcılar ise, göçmenlerin geldikleri bölge düşünüldüğünde kadınlara yönelik daha fazla tehlike oluşturduğunu vurgulamaktadır. İlgili temada öne çıkan diğer bir önemli sonuç ise, düzensiz göçmenlerin ceza işlediğinde ne şekilde bir yaptırımla karşılaşacağı bilinmemektedir. Katılımcılar düzensiz göçmenlerin kayıt dışı olduğunu, ceza işlediğinde herhangi bir cezai ehliyetlerinin olmadığını belirtmektedir.

Çalışmada katılımcıların düzensiz göçün olduğu bölgelere tatil planı yapmaya ilişkin düşünceleri de irdelenmiştir. Bulgular doğrultusunda, güvenlik sorunu, huzursuzluk/taciz ve öncelikli başka faktörlere bakma boyutları ortaya çıkmaktadır. Katılımcılar düzensiz göçün olduğu bölgelere tatil planı yapmayacaklarını, çünkü

insanların tatil yapacakları bölgede kendini güvende hissetmelerinin en önemli faktör olduğunu belirtmektedir. Tatil esnasında potansiyel tehlike, tedirginlik gibi faktörler insanın rahat tatil yapmasına engel olacağı sonucu ortaya çıkmaktadır. Katılımcıların yanıtları detaylı incelendiğinde, insanların bir yıl boyunca çalışıp dinlenmeyi arzu ettiği tatil için kendini güvende hissedeceği bir bölgeyi tercih etmesi beklenmektedir. Bazı katılımcılar ise, tatil planı yaparken bölgede bulunan düzensiz göçmen sayısının kararında etkili olmayacağını belirtmektedir.

Çalışma kapsamında oluşturulan görüşme formu katılımcılara yöneltilerek ortaya çıkan kategoriler kodlanmış ve araştırmının temaları ortaya çıkmıştır. Bu temalar altında en sık kodlanan ifadeler incelendiğinde düzensiz göçün tatil destinasyonu üzerindeki olumsuz etkilerinin daha fazla olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Kod bulutu incelendiğinde katılımcıların en fazla kontrol ve denetim yoksunluğu boyutu üzerinde birleştiği görülmektedir. Ortaya çıkan diğer önemli boyutlar; güvenlik kaygısı ve endişe, can ve mal güvenliği, sosyo-ekonomi sıkıntı şeklinde devam etmektedir. Çalışmanın sonuçları genel olarak incelendiğinde, düzensiz göç hareketinin olduğu bölgelerde;

- Güvenlik zafiyetinin tatil kararları üzerinde olumsuz etkisi olacağını,
- Düzensiz göçmenlerin sahip olduğu kültürün ülke kültürü ile çok farklı olmasından kaynaklı oluşabilecek sorunların ileride daha kötü sonuçlar doğuracağını,
- Düzensiz göçmenlerin sosyal yapı üzerinde oluşturacağı dezenformasyonun olumsuz sonuçlar yaratacağını,
- Turistlerin tatil yeri seçiminde güvenlik sorununun oldukça önemli bir etken olduğu,
- Düzensiz göçmenlerin destinasyon imajını ve kalitesini olumsuz yönde etkileyeceği görülmektedir.

Bulgular cinsiyet açısından incelendiğinde, kadın katılımcıların tatil bölgelerinde düzensiz göçmenlerden daha fazla rahatsızlık duyduğu görülmektedir. Kadın katılımcıların yanıtları incelendiğinde taciz faktörü ön plana çıkmaktadır. Güvenlik boyutu detaylı incelendiğinde insanların düzensiz göç hareketinden önce sahillerde eşyalarını rahatça bırakıp denize girebildiğini fakat günümüzde bunun mümkün olmadığını belirtmektedir. Katılımcılar yanlış devlet politikasından dolayı hem göçmenlerin hem de Türk vatandaşlarının zor durumda kaldığını, ileride kültürel yapılar da bir bozulma olmasından korktuklarını ifade etmişlerdir. Bununla birlikte düzensiz göçmenlerin tatil mekânlarında olumsuz izlenim bıraktığını, sahillerde çadırların, şehirlerin içinde yaşam alanlarının olduğunu ve bununda mekânsal yapıyı değiştirdiğini ifade etmişlerdir.

Düzensiz göçün destinasyon üzerindeki etkilerini inceleyen çalışmalar irdelendiğinde iki farklı görüş ortaya çıkmaktadır. Düzensiz göçün destinasyonun turizmini olumsuz yönde etkilediğini öne süren ve tam aksine düzensiz göçün bölge ekonomisini güçlendirdiğini ve turizm hareketini olumlu yönde etkilediğini savunan çalışmalar mevcuttur. Bu çalışma düzensiz göç hareketinin destinasyon üzerinde olumsuz etkiler oluşturacağını savunan çalışmalarla benzer sonuçlara ulaşmıştır. Örneğin Tsartas vd. (2019), tarafından Yunanistan'ın Sakız ve Lesbos adalarında bulunan düzensiz göçmenlerin turizm üzerindeki etkilerinin araştırıldığı nicel çalışmada göçmenlerin turizm üzerinde ekonomik ve sosyal olarak bozulmalara sebep olduğu sonucu ortaya çıkmaktadır. Bu çalışmada da benzer sonuçlar mevcuttur. Sönmez ve Graefe (1998)'nin göç ve turizm konusunda ulaştığı güvenlik algısı sonucu da bu çalışmada ortaya çıkan boyutlardan bir tanesidir. Zenker vd. (2019), düzensiz göçmen hareketinin turist karar verme sürecine etkisini ortaya koymaya yönelik nicel bir çalışma gerçekleştirmiştir. Aynı çalışmada güvenlik boyutu ortaya çıkmaktadır.

Çalışmanın sonuçları ilgili alanyazındaki diğer çalışmalarla karşılaştırıldığında benzer sonuçlara ulaşan farklı çalışmalar bulunmaktadır. Bu çalışmada ortaya çıkan farklı boyutlar da bulunmaktadır. "Göçmen politikası oluşturulması" incelenmesi gereken önemli bir boyuttur. Ülkeye giren düzensiz göçmenlerin bir politika dahilinde ülkeye alınmaları, özellikle turizm bölgelerinde bulunan, yaşayan veya transit olarak farklı ülkelere irtica etmek isteyen düzensiz göçmenlerin bölge imajını olumsuz yönde etkilememesi açısından çok sıkı şekilde kontrol altında tutulması gerektiği önerilmektedir.

Çalışmanın sonuçları katılımcıların düzensiz göçmenlerin ülkede kayıtlı olup olmadığı konusunda yeterli bilgi sahibi olmadığını göstermektedir. Aynı şekilde düzensiz göçmenlerin ceza işlediklerinde adil bir şekilde yargılanıp yargılanmadığını hatta cezai ehliyetlerinin olmadığını düşünen katılımcılar bulunmaktadır. Bu konuda yapılacak

sağlıklı bilgilendirmelerin toplum içinde oluşacak yanlış anlamaları ortadan kaldıracağı ve toplum-göçmen çatışmasını önleyeceği savunulmaktadır.

Çalışmada çok sık kodlanan güvenlik kaygısı ve endişe boyutu konusunda, tatil birimlerinde bulunan güvenlik departmanları içinde özel timler kurulması önerilmektedir. Böylece tatilcilerin bu konuda daha rahat hissetmeleri sağlanacak ve gerekli adımların atıldığı düşünülecektir.

Konuyla ilgili ileride yapılacak çalışmaların düzensiz göç hareketinin bulunduğu turizm destinasyonlarında karşılaştırmalı incelemeler üzerinde yoğunlaşması önerilmektedir. Turizm destinasyonlarına ait istatistikler düzensiz göç hareketinden önce ve sonra incelenerek, düzensiz göçmenlerin turizm hareketi üzerindeki etkisi rakamsal olarak ortaya çıkarılabilir. Ayrıca karma yöntem kullanılarak yapılacak çalışmalar, bu konuda daha farklı boyutlar ortaya çıkaracaktır.

KAYNAKÇA

- Cortes, K. E. (2004). Are refugees different from economic immigrants? Some empirical evidence on the heterogeneity of immigrant groups in the United States. *Review of Economics and Statistics*. doi:10.1162/003465304323031058
- Çağlayan, S. (2006). Göç kuramları, göç ve göçmen ilişkisi. *Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (17), 67-91.
- Djelti S., Guellil M. S. & Ahmed H. M., (2020). Migration, tourism, and the development of the home countries: Evidence from Morocco. *Global Journal of Business, Economics and Management: Current Issues*. 10(1), 44–57. DOI: 10.18844/gjbem.v%vi%i.4704
- Doğan, C. (2017). Düzensiz Göçmenlerin Türkiye'ye Ekonomik Açıdan Etkileri. *Tarih Okulu Dergisi*, 10(31), 315-329.
- Fisher, J. F. (1990). *Sherpas: Reflections on change in Himalayan Nepal*. Berkeley and Los Angeles: University of California Press.
- Garip, F. & Asad L. A. (2015). "Migrant Networks." *Emerging Trends in the Social and Behavioral Sciences: An Interdisciplinary, Searchable, and Linkable Resource*: 1-13. doi: 10.1002/9781118900772.etrds0220
- Göç İdaresi Başkanlığı. (2022). <https://www.goc.gov.tr/duzensiz-goc-hakkinda#:~:text=D%C3%BCzensiz%20g%C3%B6%C3%A7%20bir%20%C3%BClkeye%20yasad%C4%B1%C5%9F%C4%B1,ayr%C4%B1%20de%C4%9Ferlendirilmesi%20gereken%20bir%20konudur>. Erişim Tarihi: 26.04.2022
- Göç İdaresi Başkanlığı. (2022a). <https://www.goc.gov.tr/duzensiz-goc-istatistikler> Erişim Tarihi: 27.04.2022
- Göç İdaresi Başkanlığı. (2022b). <https://www.goc.gov.tr/duzensiz-goc-istatistikler> Erişim Tarihi: 27.04.2022
- Göç İdaresi Başkanlığı. (2022c). <https://www.goc.gov.tr/gecici-korumamiz-altindaki-suriyeliler> Erişim Tarihi: 27.04.2022
- Gökmen, Ç. E. (2018). Turizm Sektöründe Göçmen Emeği: Nitelikli Emek mi? Ucuz Emek mi?. *Çalışma ve Toplum*, 1(56), 139-165.
- Gökmen, Ç. E. (2011). Türk turizminin yabancı gelinleri: Marmaris yöresinde turizm sektöründe çalışan göçmen kadınlar. *Çalışma ve Toplum*, 28, 201-231.
- Göksu, Y. ve Atik, O. (2016). Akdeniz'de Düzensiz Göçmenlik Sorununun Gününbirlik Gezi Tekneciliği Açısından Değerlendirilmesi. Atik O. ve Aktaş, G. (Ed.). III. Uluslararası Deniz Turizmi Sempozyumu: Girişimcilik ve Yeni Fikirler Bildiriler Kitabı içinde (ss. 441-457). 26-27 Şubat 2016 Dokuz Eylül Üniversitesi-İzmir. doi: 10.18872/DEU.b.UDDS.2016.0027
- İçduygu A. ve K. Kirişçi. (2009). *Land of Diverse Migrations: Challenges of Emigration and Immigration in Turkey*, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları: İstanbul.
- İçduygu, A. ve Aksel, D. B. (2012). Türkiye'de Düzensiz Göç. *Uluslararası Göç Örgütü Türkiye*. <http://www.madde14.org/images/1/15/IOMTurkiyeDuzensizGoc.pdf> Erişim Tarihi: 27.04.2022
- Kaypak, Ş., & Bimay, M. (2016). Suriye savaşı nedeniyle yaşanan göçün ekonomik ve sosyo-kültürel etkileri: Batman örneği. *Batman Üniversitesi Yaşam Bilimleri Dergisi*, 6(1), 84-110.

- Li, P. (2008). World migration in the age of globalization: Policy implications and challenges. *New Zealand Population Review*, 33(34), 1–22. Retrieved from <https://goo.gl/H3o3jX>
- Moufakkir, O. (2014). What's immigration got to do with it? Immigrant animosity and its effects on tourism. *Annals of Tourism Research*. doi:10.1016/j.annals.2014.08.008
- Özgür, E. M., & Deniz, A. (2014). A migration system formation based on tourism between Russia and Turkey (Antalya). *Aegean Geographical Journal*, 23(2), 1-18.
- Rittersberger-Tılıç, H. (2015). Managing Irregular Labor Migrants in Turkey. *Göç Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 80-107.
- Russell, R. V. (2003). Tourists and refugees: Coinciding sociocultural impacts. *Annals of Tourism Research*. doi:10.1016/S0160-7383(03)00062-8
- Simpson, J. J., Simpson, P. M., & Cruz-Milán, O. (2016). Attitude towards immigrants and security: Effects on destination loyal tourists. *Tourism Management*. doi:10.1016/j.tourman.2016.06.021
- Sönmez, S. F., & Graefe, A. R. (1998). Influence of terrorism risk on foreign tourism decisions. *Annals of tourism research*, 25(1), 112-144.
- Topal, A. H. (2015). Geçici koruma yönetmeliği ve Türkiye'deki Suriyelilerin hukuki statüsü. *İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2(1), 5-22.
- Tsartas, P., Kyriakaki, A., Stavrinoudis, T., Despotaki, G., Doumi, M., Sarantakou, E. & Tsilimpokos, K. (2019). Refugees and tourism: A case study from the islands of Chios and Lesbos, Greece, *Current Issues in Tourism*, 23(11), 1311-1327.
- Uluslararası Göç Örgütü. (2022). <https://www.iom.int/key-migration-terms>. Erişim Tarihi: 26.04.2022
- Vargas-Lundius, R., Lanly, G., Villarreal, M. & Osorio, M. (2008). *International migration, remittances and rural development*. Italy: International Fund for Agricultural Development (IFAD) Publication.
- Zenker, S., Wallpach, S. v., Braun, E. & Vallaster, C. (2019). How the refugee crisis impacts the decision structure of tourists: A crosscountry scenario study, *Tourism Management*, 71(2019), 197-212.

Beyan ve Açıklamalar (Disclosure Statements)

1. Bu çalışmanın yazarları, araştırma ve yayın etiği ilkelerine uyduklarını kabul etmektedirler (The authors of this article confirm that their work complies with the principles of research and publication ethics).
2. Yazarlar tarafından herhangi bir çıkar çatışması beyan edilmemiştir (No potential conflict of interest was reported by the authors).
3. Bu çalışma, intihal tarama programı kullanılarak intihal taramasından geçirilmiştir (This article was screened for potential plagiarism using a plagiarism screening program).